

Духовно-моральне виховання дітей молодшого дошкільного віку засобами християнської етики

Дошкільний навчальний заклад № 4 «Казка»
м. Южне Одеської області

ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЕТИКИ

Навчальний посібник

Южне – Острог
Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2015

УДК 372: 22 (076)
ББК 74.1: 86.37
С 91

*Друкується за ухвалою вченої ради
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 10 від 30 квітня 2015 року)*

Рецензенти:

Москальова Людмила Юріївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки та дошкільної освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького Запорізької області

Квашук Оксана Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психолого-педагогічних дисциплін Національного університету «Острозька академія»

Чудовець Анжела Леонідівна, вихователь ДНЗ «Усмішка» м. Здолбунів Рівненської області

Навчальний посібник розроблений спільною творчою авторською групою вихователів дошкільного навчального закладу № 4 м. Южне Одеської області під керівництвом завідувача Віри Євгенівни Сучок та Національного університету «Острозька академія» під керівництвом доктора педагогічних наук, професора Василя Миколайовича Жуковського

Сучок В. Є., Жуковський В. М.

С 91 Духовно-моральне виховання дітей молодшого дошкільного віку засобами християнської етики : навчальний посібник / В. Є. Сучок, В. М. Жуковський. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – 138 с.

ISBN 978-617-7328-03-1

У навчальному посібнику наведено приклади занять для дітей молодшого дошкільного віку, побудовані на християнських моральних цінностях. Посібник рекомендовано для вихователів дошкільних навчальних закладів, вчителів християнської етики, студентів педагогічних навчальних закладів, батьків, а також усіх, хто цікавиться питаннями духовно-морального виховання дітей.

**УДК 372: 22 (076)
ББК 74.1: 86.37**

ISBN 978-617-7328-03-1

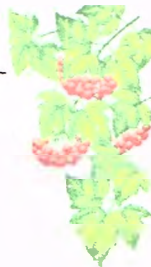
© Видавництво Національного університету
«Острозька академія», 2015

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ЗАНЯТТЯ 1. БІБЛІЯ – ОСОБЛИВА КНИГА	8
ЗАНЯТТЯ 2. НАШ СВІТ – ПРЕМУДРИЙ ЗАДУМ ТВОРЦЯ	10
ЗАНЯТТЯ 3. СВІТЛО – ПЕРЕДУМОВА ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ	13
ЗАНЯТТЯ 4. ВСЕ ЖИВЕ ПОТРЕБУЄ ПОВІТРЯ	15
ЗАНЯТТЯ 5. ВОДА – ЧУДО БОЖОГО ТВОРІННЯ	17
ЗАНЯТТЯ 6. ЦІЛЬОВА ПРОГУЛЯНКА ДО ВОДОЙМИША	19
ЗАНЯТТЯ 7. РОСЛИНИ – ЗЕЛЕНЕ ВБРАННЯ ЗЕМЛІ	22
ЗАНЯТТЯ 8. СОНЦЕ, МІСЯЦЬ, ЗОРІ – НЕБЕСНІ СВІТИЛА	25
ЗАНЯТТЯ 9. РИБИ – МЕШКАНЦІ ВОДОЙМИШ	27
ЗАНЯТТЯ 10. ПТАШКИ – МЕШКАНЦІ НЕБА	29
ЗАНЯТТЯ 11. ЦІЛЬОВА ПРОГУЛЯНКА НА ГАЛЯВИНУ	32
ЗАНЯТТЯ 12. ПІДСУМКОВЕ	35
ЗАНЯТТЯ 13. ТВАРИНКИ – БРАТИ НАШІ МЕНШІ	38
ЗАНЯТТЯ 14 (варіант 1). ЛЮДИНА – НАЙДОСКОНАЛІШЕ ТВОРІННЯ БОЖЕ	41
ЗАНЯТТЯ 15 (варіант 2). ЛЮДИНА – ОБРАЗ І ПОДОБА БОЖА	45
ЗАНЯТТЯ 16. ПРАЦЯ ТА ВІДПОЧИНОК – БОЖА ПОСТАНОВА	48
ЗАНЯТТЯ 17. БОЖІ ТВОРІННЯ Є ПРИКЛАДОМ ДЛЯ ЛЮДЕЙ	52
ЗАНЯТТЯ 18. ВЧИМОСЯ ЗА ВСЕ ДЯКУВАТИ	55
ЗАНЯТТЯ 19. РІЗДВО ХРИСТОВЕ. РАДІСНА ЗВІСТКА ДЛЯ ВСІХ	58
ЗАНЯТТЯ 20. СВЯТКУВАННЯ РІЗДВА ХРИСТОВОГО	61
ЗАНЯТТЯ 21. БОЖА ТУРБОТА ПРО ЛЮДЕЙ	64
ЗАНЯТТЯ 22. ЛЮБОВ ІСУСА ДО ДІТЕЙ	67

ЗАНЯТТЯ 23. БАТЬКІВСЬКА ТУРБОТА ПРО ДІТЕЙ	69
ЗАНЯТТЯ 24. ТУРБОТА ПРО ДРУЗІВ	72
ЗАНЯТТЯ 25. МУДРІСТЬ НЕ ДОВОДИТЬ ДО СВАРКИ	75
ЗАНЯТТЯ 26. ВШАНУВАННЯ БАТЬКІВ – БОЖА НАСТАНОВА	78
ЗАНЯТТЯ 27. НЕ ОБМАНЮВАТИ І НЕ БРАТИ ЧУЖОГО – БОЖЕ ПОВЕЛІННЯ	82
ЗАНЯТТЯ 28. ВИНАГОРОДА ЗА ПРАЦЮ	85
ЗАНЯТТЯ 29. ТЕМАТИЧНА ПРОГУЛЯНКА ДО ПАРКУ	89
ЗАНЯТТЯ 30. БЛАГОВІЩЕННЯ ДІВІ МАРІЇ	92
ЗАНЯТТЯ 31. ЛЮБОВ, ТУРБОТА, МИЛОСЕРДЯ, СПІВЧУТТЯ – РИСИ БОЖОГО ХАРАКТЕРУ	94
ЗАНЯТТЯ 32. РІЗНОБАРВНІСТЬ БОЖОГО ТВОРІННЯ	98
ЗАНЯТТЯ 33. ВЕЛИКДЕНЬ – СВЯТО ЖИТТЯ	101
ЗАНЯТТЯ 34. СІЄМО ЗЕРНЯТКА ЛЮБОВІ	104
ЗАНЯТТЯ 35. КВІТИ – ПРОМІНЧИКИ БОЖОЇ КРАСИ	107
ЗАНЯТТЯ 36. УКВІТЧАЙМО НАШУ ЗЕМЛЮ	110
ДОДАТКИ	113
ВІРШІ З БІБЛІЇ У ПЕРЕКЛАДІ ІВАНА ОГІЄНКА ДО ЗАНЯТЬ	125
ЛІТЕРАТУРА	136

ПЕРЕДМОВА

*«Бо один у вас Учитель – Христос»
(за Євангелією від Матвія 23:8)*

Кожна цивілізована держава дбає про своє майбутнє. Фундамент майбутнього держави закладають найменші її громадяни – діти, гнучкі пагінці, зростання яких залежить від якості того наповнення, що їм пропонує держава, тобто від такого визначення державою мети виховання підростаючого покоління. Знайомство з державними документами в галузі освіти України, які засвідчують, що у змістовій характеристиці дефініції «мета» одним із її чинників обов'язково є або розвиток духовності, або ж виховання моральності.

У Законі України «Про дошкільну освіту» (розділ 1, ст. 4, п. 3) записано, що дошкільний вік – це період у житті дитини від народження до семи років, базовий етап фізичного та духовного становлення. Завданням дошкільної освіти є «... сприяння фізичному, психічному та духовному здоров'ю дитини, формування у дитини основних норм загальнолюдської моралі, набуття нею життєвого досвіду». У програмі «Я у Світі» одним із головних завдань дошкільного закладу визначено навчання, але в жодному разі воно не повинно відбуватися без **духовно-морального розвитку дитини та формування у неї основ життєвої компетентності**.

В основі духовності лежать моральні принципи життєдіяльності.

Мораль – це система поглядів і уявлень, норм і оцінок, що регулюють поведінку людей у суспільстві, це безпосередня людська поведінка (мотиви вчинків, результати діяльності, почуття, судження у людських стосунках). Це сфера суб'єктивних уявлень людини про Добро та Зло.

Моральність – це практичний аспект моралі, що втілюється в поведінці людей. Це здатність творити Добро не за зовнішнім примусом, а завдяки внутрішній свідомості та добровільності.

Моральність має ряд чинників: моральні почуття, сенсо-життєві орієнтири (ідеали, традиції, норми, категорії, принципи, заповіді, канони, кодекси), моральні переконання, моральні стосунки (моральна діяльність і моральна поведінка).

Виховання духовності на основі християнських цінностей передбачає формування моральних норм, принципів, ідеалів, понять і чеснот.

Споконвіку українська родина готувала дитину до Добра, Милосердя та Любові. За словами С. Русової, український народ здебільшого релігійний, віруючий, тому і в родинному колі дітей вчили дотримуватися заповідей Божих, які визначали моральні норми та поведінку.

Практика народного виховання передбачає формування в кожній людині таких моральних понять, як добро, справедливість. Отже, моральна людина – це та, яка розвинула в своєму характері такі риси: добросовісність, цнотливість, шляхетність, доброчесність, праведність, людяність, доброзичливість. Дитина не народжується моральною чи аморальною, вона поступово стає такою залежно від того, в якому середовищі, в яких умовах вона живе, як виховується.

На превеликий жаль, значна частина сучасних сімей далека від національного укладу родини, з її сімейними традиціями, нормами, правилами поведінки та співжиття, з її народною етикою, мораллю, правосвідомістю. Сьогодні ми проголошуємо необхідність морального виховання наших дітей на традиціях багатонаціональної України, прищеплення майбутнім громадянам України ідеалів Добра та Краси, Гідності та Милосердя, Справедливості, Співчуття та Миру, що є підґрунтям для формування духовності.

Моральність і духовність потрібно виховувати з раннього дитинства. Дитяче серце надзвичайно чутливе до всього. Щодо морального виховання дітей, то в педагогічному ар-

сеналі вихователів і батьків є достатня кількість методичної літератури.

Авторським колективом під керівництвом завідувача Віри Сучок розроблено низку посібників для виховання дітей на духовно-моральну тематику, які відповідають віковим особливостям дітей молодших, середніх та старших груп.

Вихователь проводить заняття один раз на тиждень, у другій половині дня та з дозволу батьків.

А. М. Богуш,
*доктор педагогічних наук,
академік АПН України,
професор Південноукраїнського
державного університету*

ЗАНЯТТЯ 1

БІБЛІЯ – ОСОБЛИВА КНИГА

Мета: ознайомити дітей із кольоровою та яскравою Дитячою Біблією. Дати поняття про те, що ця Книга – особлива. У ній ідеться про Бога та правила життя для людей. Вчити розрізняти поняття «багато» та «один». Розвивати пам'ять, мислення, рухову активність дітей. Виховувати духовно-моральні цінності.

Матеріал: Дитяча Біблія, інші дитячі книги, ілюстрація «Ісус Христос з дітьми».

Словник: Біблія – особлива Книга, Бог, Боже Слово, Господь, Ісус Христос.

Хід заняття

«Книга вчить, як на світі жить»

Вихователь: Діти, ви, напевно, любите розглядати яскраві книги. Подивіться, як багато у нас книг.

Показує кілька яскраво ілюстрованих книжок.

– Серед цих книг у мене є одна особлива книга. Вона називається Дитяча Біблія. Розгляньмо її.

Діти розглядають ілюстрації.

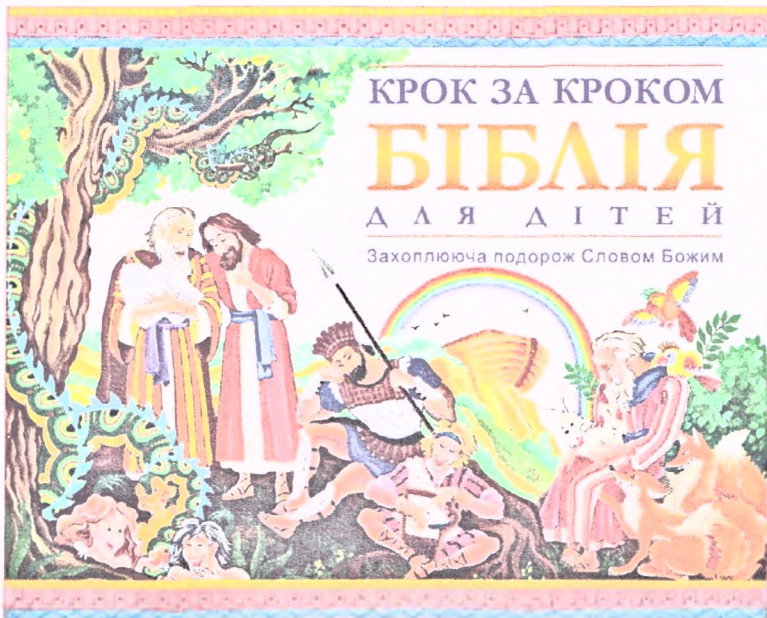
– У цій книзі написано про Бога, Який все створив, та Його Сина – Ісуса Христа. Ось Він з дітьми на цьому малюнку. Ісус любить дітей.

Зачитує вірш.

Все, що бачиш ти навколо, –
Це Господь нам дарував,
Й Боже Слово – Біблію –
Бог з небес нам дав.

– А хто з вас уже бачив таку книгу? Може, вона є у когось вдома?

Діти розглядають ілюстрації.

Запитання:

- Як називається ця книга?
- Про кого в ній написано?
- Як звати Сина Божого?
- А як ви гадаєте, чи знає Бог, як звать кожного з вас?

Рухлива гра «Як тебе звати?» (гра з м'ячем) – діти ловлять м'яч та називають своє ім'я.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 2

НАШ СВІТ – ПРЕМУДРИЙ ЗАДУМ ТВОРЦЯ

(Буття 1: 1-2)

Мета: ознайомити дітей із творінням Божим. Вчити дітей розуміти значення слів *премудрий, пречудові, прехороші, превелика*. Закріпити знання кольорів. Розвивати пам'ять, увагу, творче мислення, рухову активність дітей. Виховувати у дітей любов до Бога.

Матеріал: Дитяча Біблія; ілюстрації; схема пейзажу на ватмані із зображенням річки, гаю, галявини, гори; олівці зеленого, синього, жовтого, коричневого кольорів для кожної дитини; пірамідка із сімома різнокольоровими кільцями.

Словник: Творець, премудрий, пречудовий, прехороший, превеликий, мандрівник, світ.

Хід заняття

Вихователь: Діти, сьогодні ми пограємо у мандрівників. Мандрівники – це люди, яким у світі все цікаво. Вони бувають у різних країнах та знають безліч історій. Їм дуже цікаво, хто створив такий чудовий світ.

- А вам це цікаво?
- Хто створив небо і землю?
- Хто створив поле та гори? Ріки та моря?
- Хто створив птахів?
- Хто створив тварин?
- Хто створив людину?

Вихователь: Отже, якщо вам цікаво про це дізнатися, то сідайте біля мене на килимку. Беремо знайому нам книгу – Дитячу Біблію. В Біблії написано, що Бог створив світ

за 7 днів, – це стільки днів, скільки кілець на пірамідці. Ви ще не вмієте рахувати, тому ми кожен Божий день будемо позначати кільцем з пірамідки, нанизуючи їх по одному. Коли дізнаємося про те, як Бог створив світ, у нас будуть всі кільця на пірамідці.

Наша Земля велика та надзвичайно красива. І якщо ми будемо її малювати, то голубим кольором намалюємо озера, ріки, моря, океани (воду). Зеленим – траву, дерева, а жовтим, коричневим – пісок, гори (сушу). І все це створив Господь.

Вихователь звертає увагу дітей на значення нових слів (премудрий, прехороший, пречудовий, превеликий).

Вихователь на великому плакатному аркуші розфарбовує або малює пейзаж, використовуючи олівці зеленого, синього, жовтого, коричневого кольорів. А також пропонує дітям допомогти малювати.

Вихователь читає вірш:

В. Зибкін

У нас у всіх один Творець

Один Отець –
Наш Господь
І наш Творець!
І які ж творіння Божі
Пречудові, прехороші!
Небо, зорі і земля –
Все Його! І ти, і я.

Запитання:

- Хто Творець?
- Що Він створив?

Рухлива гра «Знайди і до нього підбіжи».

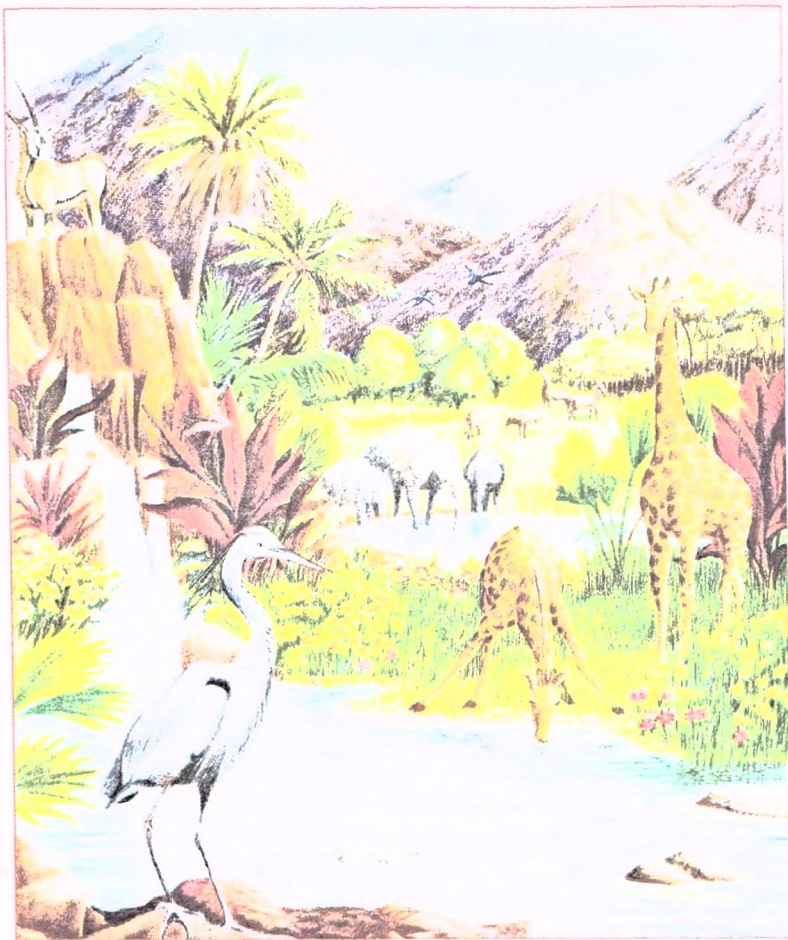
Вихователь називає слово, а діти знаходять предмет, що відповідає цьому слову і біжать до нього.

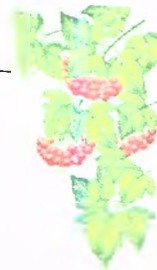
Наприклад, вихователь каже: «Травичка» – діти біжать на траву.

Дидактична гра «Знайди такий самий колір».

Вихователь показує картку жовтого (зеленого, синього, коричневого) кольору, а діти знаходять предмети з таким самим кольором і називають їх.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 3 СВІТЛО – ПЕРЕДУМОВА ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ

(Буття 1: 3-5)

Мета: ознайомити дітей із творінням Божим – світлом. Закріпити знання кольорів та вміння орієнтуватися у просторі (спереду, ззаду, зліва, справа). Розвивати пам'ять, увагу, творче мислення, рухову активність дітей. Виховувати любов та вдячність до Творця.

Матеріал: Дитяча Біблія, ілюстрації, люстерко, папір синього та жовтого кольорів.

Словник: світло, темрява, день, ніч, вода, суходіл.

Хід заняття

Вихователь починає бесіду біля вікна та запитує, що зараз надворі – світло чи темрява. Пропонує дітям згадати, хто створив цей чудовий світ.

– Діти, світло – початок усього живого на Землі, тому що без світла немає життя.

Дидактична гра «Сховай оченята».

Вихователь пропонує дітям щільно затулити долонями оченята, а потім відвести долоні. Звертає увагу дітей на те, чим світло відрізняється від темряви.

– Як приємно все бачити! Світло, діти, освітлює усе навколо!

Дидактична гра з люстерком. «Де сховався сонячний зайчик?»

Орієнтація в просторі.

Вихователь спрямовує люстерком сонячні зайчики спереду (ззаду, зліва, справа) від дітей. Пропонує знайти сонячного зайчика, визначити та сказати, де він.

Дидактична гра «Промінчики».

- Діти, згадайте, звідки світло приходить на землю вдень. *(з неба)*
 - Якого кольору небо? *(синього, блакитного)*
 - Візьмемо аркуш синього паперу – це буде небо.
 - А якого кольору сонячні промінчики? *(жовтого)*
 - Ось наші жовті промінчики! *(роздає кожній дитині «промінчик»)*
 - Розташуємо їх на аркуші – «небі» – зверху донизу.
 - Ось ми зобразили світло, що приходить на землю. Коли багато світла, то кажуть «світлий день» або «білий день». Вам подобається?
- Вихователь пропонує одній дитині нанизати на пірамідку біле кільце, яке символізує творення Богом першого дня.
- Що Бог створив у перший день? – Так, він створив світло.

Рухлива гра – психологічний етюд «Сонячні промінці».

Під спокійну музику діти кружляють, розводять та піднімають вгору руки, як промінці.

Дидактична гра «Назвіть протилежне».

Вихователь пропонує низку слів. Діти підбирають до них слова з протилежним значенням:

Світло – *темрява*, день – *ніч*, вода – *суходіл*, кисле – *солодке* тощо.

Рухлива гра «День-ніч».

- Діти, хто створив світло для нас?
- Так, Бог створив. Дякуємо Йому за це.

На виголос вихователя «День» діти стають навшпиньки і піднімають руки догори. «Ніч» – діти присідають і згортаються в клубочок.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 4 ВСЕ ЖИВЕ ПОТРЕБУЄ ПОВІТРЯ

(Буття 1: 6-8)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із творінням Божим. Вчити рахувати в межах 2. Вчити порівнювати предмети та робити узагальнення. Закріпити знання кольорів. Розвивати мислення, пам'ять, увагу, моторику дрібних м'язів рук, рухову активність дітей. Виховувати любов та вдячність до Творця.

Матеріал: Дитяча Біблія, дві повітряні кульки синього кольору, набір для виготовлення аплікації, білий та блакитний папір.

Словник: повітря, вітрячок, дмухати.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям згадати про перший день творення світу Богом.

(Хто створив світ? Що створив Бог у перший день?)

– Діти, а на другий день Бог створив повітря. Воно дуже потрібне для всього живого – повітрям ми дихаємо. Без повітря все живе гине.

– У нас у кімнаті є повітря?

– Так, повітря навколо нас, але ми його не бачимо.

– Чи є повітря в людині? *(так, ми дихаємо повітрям)*

– Людина не може жити без повітря.

Вихователь пропонує дітям піднести долоньки до носа (рота) щоби відчути рух повітря.

Вихователь пропонує дітям провести досліди.

1. Дослід із вітрячком.

Діти дмухають на вітрячок сильно (*тихіше*) і він обертається з різною швидкістю.

– Повітря, яке ми видихаємо, рухає вітрячок.

2. Дослід із кульками.

Дві кульки: одна з повітрям, друга з водою.

Вихователь пропонує порівняти дві кульки і сказати, яка легша. Діти роблять висновок, що повітря легке.

Аплікація «Білі хмаринки у блакитному небі».

На голубому аркуші провести лінію – умовний розподіл: знизу море, вгорі небо. Білі хмаринки, що плывуть по небу, прикріпити на верхній частині, а на нижній частині аркуша намалювати хвилі.

Вихователь пропонує одній дитині нанизати на пірамідку блакитне кільце, яке символізує творення Богом другого дня.

Блакитне кільце схоже на синє небо та воду.

Завдання і запитання:

– Порахувати кільця на пірамідці (два) й назвати їхні кольори (*білий, блакитний*)

– Хто створив повітря?

– На який день Бог створив повітря?

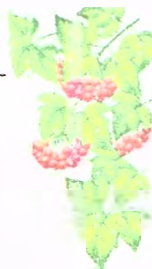
– Дякуємо Йому за це.

Рухлива гра «Сонечко та дощик».

Після слів вихователя «Сонечко сяє!» діти кружляють, стрибають, бігають.

Після слів вихователя «Дощик накрапає!» діти біжать під парасольку.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 5 ВОДА – ЧУДО БОЖОГО ТВОРІННЯ

(Буття 1: 9-10)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із творінням Божим. Вчити рахувати в межах 3, робити узагальнення. Закріпити знання кольорів. Розвивати пам'ять, увагу, рухову активність дітей. Виховувати любов та вдячність до Творця.

Матеріал: Дитяча Біблія, пірамідка, ілюстрації або фланелеграф, глечик з водою, набір для малювання.

Словник: суходіл, океан, море, струмок.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям продовжити подорож у світ Біблії, а саме згадати про перший та другий дні творення світу Богом.

(Хто створив світ? Що створив Бог у перший день? Що створив Бог другого дня?)

– Діти, настав третій день. Бог сказав, щоб вода зібралася в одному місці, і з неї піднявся суходіл. Так з'явилися океани, моря, ріки і земля.

Вихователь та діти викладають картинки на фланелеграфі. Повторюють та закріплюють знання кольорів: вода блакитного, а земля коричневого або зеленого кольорів.

– Діти, для чого нам потрібна вода? *(пити, готувати їжу, вмиватися, купатися, поливати рослини тощо).*

Вихователь наливає з глечика воду в іграшкову ванночку і пропонує дітям викупати ляльку.

Розповідає вірш Г. Демченка «Водичка»:

Наберу з криниці
Чистої водиці.
Буду умивати,
Буду промовляти:
Водичко, водичко,
Умий моє личко,
Рожеве та біле
Як яблучко спіле!

Вихователь:

– Без води не ростуть квіти, дерева, трава, куці.
Вихователь пропонує дітям намалювати траву.

Вихователь пропонує одній дитині нанизати на пірамідку зелене кільце, яке символізує творення Богом третього дня.

Завдання і запитання:

- Порахувати кільця на пірамідці (три) й назвати їхні кольори (білий, блакитний, зелений)
- Що символізують ці кольори? (дні творення)
- Що спочатку створив Бог? (світло)
- На який день Бог створив повітря? (другий)
- Коли був відділений суходіл від води? (на третій день творення)
- Дякуємо Богові за це.

Рухлива гра «Перестрибни через струмок».

Викласти на підлозі мотузку у вигляді «струмка».

Діти шикуються з одного боку від «струмка», та за сигналом вихователя перестрибують через нього.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 6

ЦІЛЬОВА ПРОГУЛЯНКА ДО ВОДОЙМИЩА

(додаток № 1)

Мета: вчити дітей спостерігати за природою. Закріпити знання про повітря, світло, сонячні промінці, воду. Повторити прикмети осені. Розвивати рухову активність дітей. Виховувати дбайливе ставлення до природи.

Матеріал: загадки, вірші, обладнання для ігор: «Дощ», «Пусти паперовий човник (листок) по воді», «Дме вітер» та «Парасолька».

Словник: парасолька, дме, прохолодно.

Хід заняття

Вихователь: Діти, подивіться навкруги. Яка красива природа! Все, що є навколо нас, створив Бог (ставок, садочки, поля...)

Настала справжня осінь. Сонечко вже не так гріє, як влітку. Стало прохолодно. Небо часто буває сірим. Восени нерідко йде дощик.

– Діти, а вам подобається, коли йде дощ?

Мабуть, не всім, тому що не можна гуляти надворі, стає прохолодно, вогко.

Але ця водичка-дощ, що йде з неба, дуже корисна для рослин. Вони люблять, коли йде дощ, – «п'ють» водичку і ростуть.

Рухлива гра «Дош».**Дош**

А. Савчук

Дош іде, дош іде!
Сіється дрібненький.
Веселить, веселить *(плескають в долоні)*
Діточок маленьких.

Дош іде, дош іде!
Припускає дужче.
Пострибати малим *(стрибають)*
Хочеться в калюжці.

Дош пройшов, дош пройшов –
Капає зі стріхи.
А малим, а малим *(підстрибують)*
Радості та втіхи! *(плескають в долоні)*

Дидактична гра «Пусти паперовий човник *(листок)* по воді».

Вихователь запускає у водоймище виготовлений заздалегідь паперовий човник.
Діти спостерігають за ним.

- Чому наш човник рухається по воді?
- Що його підганяє?
- Ми дізнаємося про це, коли відгадаємо загадку:

А. Парамонова

Хто листочки обриває
І травичку накриває?
Чи маленький горобець?
Чи холодний? *(вітерець)*

Рухлива гра «Дме вітер».

Вихователь пропонує дітям промовляти слова та виконувати рухи:

Дує вітер нам в лице,

Захиталось деревце. *(піднімають руки вгору, хитають тілами та присідають)*

Вітерець дме тихше

Деревце все вище, вище. *(піднімаються, руки догори)*

Вихователь: Діти, а коли нам дуже подобається прохолодний вітерець?

— Влітку у спеку дуже приємно, коли в обличчя повіває вітерець.

А ось восени повітря стає прохолодним, вже не вітерець, а вітер жене осінні листя, гне дерева додолу. Люди одягаються тепліше, ховаються від вітру.

Рухлива гра «Парасолька».

Після слів вихователя «Сонечко сяє!» діти кружляють, стрибають, бігають.

Після слів вихователя «Дощик крапає!» діти біжать під парасольку.

Запитання:

- Чому вам подобається ходити на прогулянки?
- Хто створив для нас все навколо? *(Бог)*
- Що спочатку створив Бог? *(світло)*
- На який день Бог створив повітря? *(другий)*
- Коли був відділений суходіл від води? *(на третій день творення)*
- Щиро дякуємо Богу за це.

Розробила Н. Громова

ЗАНЯТТЯ 7

РОСЛИНИ – ЗЕЛЕНЕ ВБРАННЯ ЗЕМЛІ

(Буття 1: 11–13)

Мета: вчити утворювати множини та порівнювати їх методом зіставлення. Закріпити вміння рахувати предмети в межах трьох. Розвивати сенсорне сприйняття. Звернути увагу дітей на те, що гармонія в природі вказує на мудрість Творця. Через красу природи виховувати вдячність до Того, Хто її створив.

Матеріал: Дитяча Біблія, ілюстрації чи фланелеграф, букет квітів, фрукти.

Словник: засіяти зернятка, суходіл, духмяні яблучка.

Хід заняття

Вихователь: Діти, подивіться на пірамідку з кільцями. Пригадаймо, хто створив світ? (Бог)

Ми вже знаємо, що першого дня Бог створив.....(світло).

Другого дня – (повітря).

Третього дня –(воду та суходіл).

Вихователь на низує кільця на пірамідку одне за одним під час розповіді.

Створений Богом світ виглядає ось так (показує на фланелеграфі): небо блакитне, суходіл жовтий.

Подивився Бог і подумав, що настав час засіяти землю. І посіяв на суходолі траву, квіти, насадив дерева та кущі.

Вихователь пропонує дітям, щоб вони самі виклали зображення створеного світу на фланелеграфі.

Як стало гарно та весело! А потім на деревах з'явилися духмяні яблучка, смачні грушки, сливи та інші плоди.

– Отже, третього дня Господь створив суходіл та рослини.

В. Паронова

Квіти всюди пишні

Квіти всюди пишні,
На деревах – вишні.
У ліску – травиця,
Ягоди, суниці.
У бабусі на городі
Гарно полуниці родять.

Дидактична гра «Вгадай на смак».

Вихователь пригощає дітей фруктами, а вони відгадують їхню назву на смак (*під час гри діти заплющують очі або закривають їх смужками тканини*)

– Який люблячий та добрий наш Господь. Дякуємо Тобі, Боже, за все.

Рухлива гра «Зберемо врожай».

Лунає музика. Діти збирають у кошики розсипані на підлозі муляжі плодів. Коли музика стихає, «врожай» у кошиках порівнюють методом зіставлення та визначають переможця. Гру повторюють.

Зібраний врожай іноді везуть на базар продавати.

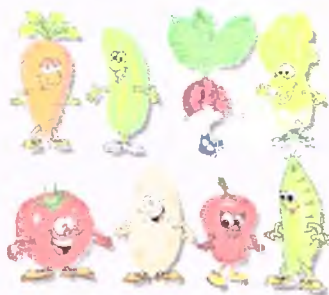
А. Кириченко

Ми йдемо на базар

Ми йдемо на базар –
Покажіть-но ваш товар.

Он – морквинка і салат,
Ось – капусти цілий ряд.
Дві найбільші відберем,
До корзини покладем.
Ось червоні помідори,
На прилавках цілі гори,
Огірочки – їжачки,
Молоденькі бурячки.
Ми корзину докладемо
І варити борщ підемо.
Борщ червоний і духмяний...
Хто іде обідать з нами?

Для середньої групи можна підготувати театралізовану гру, взявши за основу вірш.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 8 СОНЦЕ, МІСЯЦЬ, ЗОРІ – НЕБЕСНІ СВІТИЛА

(Буття 1: 14-19)

Мета: вчити дітей усвідомлювати значення природи в житті людей. Розширити знання дітей про явища природи. Вчити рахувати в межах 4. Закріпити вміння рахувати предмети в межах 3. Закріпити знання кольорів. Розвивати мислення, сенсорне сприйняття та моторику дрібних м'язів рук. Розвивати навички малювання. Виховувати любов і дбайливе ставлення до довкілля.

Матеріал: Дитяча Біблія, фланелеграф, ілюстрації, набір для малювання.

Словник: сонце, місяць, зірки.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям пригадати, що створив Бог першого, другого, третього дня: світло, повітря, воду, суходіл, рослини.

Вихователь: Коли настав четвертий день, Бог наказав, щоб з'явилися світила на небі: одне – вдень – сонце; інші – вночі – місяць, зорі.

Тепер ми можемо вдень виходити на прогулянку під сонячними промінчиками, а вночі нам світять місяць та зірки.

Вихователь супроводжує розповідь демонстрацією світил на фланелеграфі.

Дидактична гра «Намалюй день і ніч».

У кожної дитини аркуш паперу формату А 4, розділений на дві частини: світлу – день, темну – ніч.

Вихователь пропонує дітям намалювати сонце на світлій частині аркуша та місяць і зірки – на темній частині.

Завдання і запитання:

- Порахувати кільця на пірамідці (три) й назвати їхні кольори (білий, блакитний, зелений)
- Що символізують ці кольори? (дні творення)
- Що створив Бог першого дня? (світло)
- На який день Бог створив повітря? (другий)
- Коли був відділений суходіл від води? (на третій день творення)

Вихователь пропонує одній дитині нанизати на пірамідку жовте кільце, яке символізує творення Богом четвертого дня.

- Що Господь створив четвертого дня? (сонце, місяць, зорі)
- Коли світить сонечко? (вдень)
- Що ми робимо вдень?
- Коли світять місяць і зорі? (вночі)
- Що ми робимо вночі? (спимо)

В. Паронова

Сонце

В небі сонечко гуляє,
Нашу землю зігріває.
Тільки впливло з-за хмарки –
Враз надворі стало жарко.

Рухлива гра «День – ніч».

Вихователь піднімає білий квадрат, що символізує день, і діти «гуляють». На чорний квадрат – ніч – діти присідають, заплющують очі та підносять складені долоньки під щічку. Гру повторюють.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 9 РИБИ – МЕШКАНЦІ ВОДОЙМИЩ

(Буття 1: 20-23)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією. Вчити рахувати в межах 5. Закріпити вміння рахувати предмети в межах 4. Вчити бачити красу навколишнього світу. Закріпити знання кольорів. Розвивати мислення, сенсорне сприйняття та моторику дрібних м'язів рук. Виховувати любов та дбайливе ставлення до створеної Богом природи.

Матеріал: Дитяча Біблія, ілюстрації, фланелеграф, акваріум.

Словник: акваріум, улов.

Хід заняття

Вихователь: Діти, хто створив наш світ? (*Бог, Господь, Творець*)

– Де про це написано? (*у Біблії*)

– Якого дня Бог створив світло? (*першого*); повітря? (*другого*); суходіл та рослини? (*третього*); світила? (*четвертого*)

– Для кого вода є домівкою? Хто живе у воді? (*риби*)

Бог створив п'ятого дня риб – великих, маленьких, яскравих – різних!

– Як називаються водойми, в яких живуть риби? (*океан, море, річка, озеро, ставок*)

– Де ще живуть риби? (*в акваріумі*)

Вихователь пропонує дітям підійти до акваріума, розглянути та погодувати рибок.

Дидактична гра «Спіймай рибку».

На килимі розстеляють блакитне полотно – «озеро». Рибки з магнітом «плавають» в озері. Діти вудками «ловлять» рибок та складають їх у цеберко.

Вихователь пропонує дітям розглянути та порівняти «улов» один одного. У кого найбільше риб у цеберку, той переможець.

– Що ми скажемо нашому Творцю? Дякуємо Тобі, Боже!

Завдання і запитання:

– Порахувати кільця на пірамідці (чотири) й назвати їхні кольори (білий, блакитний, зелений, жовтий).

Вихователь пропонує одній дитині нанизати на пірамідку червоне кільце, яке символізує творення Богом п'ятого дня.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 10 ПТАШКИ – МЕШКАНЦІ НЕБА

(Буття 1: 20-23)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією. Вчити бачити красу навколишнього світу. Вчити дітей розуміти яке важливе й особливе місце птахів у природі. Показати користь, яку приносять птахи. Закріпити вміння рахувати предмети в межах 5. Закріпити знання кольорів. Розвивати пам'ять, мислення, сенсорне сприйняття. Виховувати любов, дбайливе, турботливе та бережливе ставлення до створеної Богом природи.

Матеріал: Дитяча Біблія, ілюстрації із зображенням птахів (горобець, ластівка, соловейко), звукозапис голосів різних птахів.

Словник: соловейко, дзьобик, крильця, шкідники.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям послухати звукозапис пташиних співів.

- Чиї голоси ми слухали? Хто так «розмовляє»? (птахи)
- Відгадайте, про кого йдеться:

Маленький, сіренький

На соняшник сів,

Надзьобався добре –

Й далі полетів (горобчик)

Маленький хлопчина

У сірій свитині

По дворах стрибає,

Крихти збирає (горобчик)

Швидко птах цей літає,
Безліч мошок поїдає,
За вікном гніздо будує,
Тільки в нас він не зимує (ластівка)

Сам вечірньої години
Заховався в кущ калини, –
Та на дудочку одну
Грає пісню чарівну (соловейко)

Маленький, сіренький,
По гаях літає,
Пісні співає (соловейко)

Вихователь пропонує дітям розглянути ілюстрації із зображенням птахів.

– Діти, Бог створив п'ятого дня крім риб ще й птахів.

Птахи дуже різні (маленькі, великі, різних кольорів), але всі по-своєму гарні, співучі та надзвичайно корисні! Вони знищують шкідників (комах, гусінь). А дятел навіть «лікує» дерева. Його так і називають – лікар лісу.

– Яких пташок ви ще знаєте? (сорока, голуб, синичка, лелека)

Рухлива гра «Птахи літають».

Лунає музика і діти «літають», зображуючи рухи птахів. Коли музика стихає, діти на мить завмирають. Гру повторюють 4–5 разів.

Завдання і запитання:

– Діти, хто створив птахів? (Бог, наш Господь – премудрий Творець!).

Вихователь пропонує дітям порахувати кільця на пірамідці (п'ять) й назвати їхні кольори (білий, блакитний, зелений, жовтий, червоний).

– Якого дня Бог створив світло? (*першого*); повітря? (*другого*); суходіл та рослини? (*третього*); світила? (*четвертого*); риб та птахів? (*п'ятого*).

– Щиро дякуємо Богу за це.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 11

ЦІЛЬОВА ПРОГУЛЯНКА НА ГАЛЯВИНУ

Мета: вчити дітей спостерігати за довкіллям: погодою, сонцем, рослинами, птахами. Закріпити знання про повітря, світло, сонячні променці, воду. Повторити прикмети осені. Розвивати рухову активність дітей. Виховувати дбайливе ставлення до створеної Богом природи.

Матеріал: ілюстрації із зображенням птахів, які відлітають у теплі краї; годівничка; насіння та крихти хліба для годування птахів.

Словник: вирій, журавлі курличуть, молочай, галявина, пожовкла.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям послухати вірш про осінь.

Б. Чалий

Осінь

Ніби притомилось
Сонечко привітне.
У траві пожовклій
Молочай не квітне.
Облетіло літо
Листячком із клена.
Лиш ялинка в лісі
Сонячно-зелена.
Журавлі курличуть:
– Летимо у вирій! –
Пропливає осінь на хмаринці сірій.

Запитання:

- Яка пора року описана у вірші? (*осінь*)
- Як гріє сонечко? (*слабко, воно притомилося*)
- Як ви розумієте вислів «журавлі курличуть»? (*співають*)
Курликання журавля – це його пісня. Журавлі співають її,
коли відлітають у теплі краї (*у вирій*) на зиму.
- Чому відлітають птахи у вирій? (*з настанням холодних
днів зменшується кількість їжі – комах, гризунів тощо*)

Вихователь пропонує дітям звернути увагу на зміни, що
відбулися на галявині восени:

- Якого кольору трава? (*пожовкла*)
- Чи є квіточки на галявині? (*немає*)
- Якого кольору листя на деревах? (*зелене, жовте, чер-
воне, багряне*)

Вихователь звертає увагу дітей на дерева, які частково
або повністю «скинули» листя.

- Чи чути спів птахів? (*ні*)

Вихователь пояснює дітям, чому не всі птахи відлітають
у теплі краї.

– Які птахи залишаються з нами зимувати? (*горобці, синички, сороки*)

Вихователь разом із дітьми встановлює на дереві годівничку та пропонує погодувати птахів насінням і крихтами хліба.

І. Величко

У теплі краї

У теплі подались краї
Гуси, чаплі, солов'ї,
Журавель, зозуля, шпак,
Трясогузка, стриж і грак,
З ними жайвір польовий,
Вивільга, деркач прудкий,
Конопляночка – співачка, лебідь, ластівка і качка.

Вихователь: Ці птахи відлетіли в теплі краї. Ми вже не можемо побачити їх цього року, але я покажу вам малюнки, на яких вони зображені.

Вихователь та діти розглядають зображених на малюнках птахів та називають їх.

Рухлива гра «Кіт та пташки».

Вихователь вибирає «кота». Він «спить». Всі інші діти-«птахи» «літають» навколо «кота». Зненацька «кіт» «прокидається», а пташки «розлітаються» в різні боки. Гру повторюють 4–5 разів.

Запитання:

- Чим сподобалася вам наша прогулянка на галявину?
- Що вам найбільше запам'яталося?
- Подякуймо Богу за все, що Він створив для нас.

Розробила Н. Громова

ЗАНЯТТЯ 12 ПІДСУМКОВЕ

(Книга Псалмів 150:6)

Мета: вчити дітей новій техніці малювання – за допомогою долонь. Закріпити знання дітей про п'ять днів творення світу Богом. Розвивати мислення, пам'ять, уяву, вміння спостерігати. Виховувати у дітей дбайливе ставлення до навколишнього світу, любов до Творця.

Матеріал: фарба (гуаш) світло-сірого кольору, папір для малювання.

Словник: «Все, що дихає, хай Господа хвалить!».

Хід заняття

Гімнастика для пальчиків:

Пташка високо літає,
Зайчик весело стрибає,
Лис тихенько пробіжить,
Їжачок в траві сидить.
Раптом тихо жук проліз,
Чеше лапкою свій ніс,
Деся у лісі йде ведмідь –
Всіх звірятко цих любить!

Вихователь:

- Діти, хто створив наш світ? (Бог, Господь, Творець)
- Про це написано у ... (Біблії)
- Якого дня Бог створив світло? (першого); повітря? (другого); суходіл та рослини? (третього); світила? (четвертого); риб та птахів? (п'ятого)

– Чим подобаються вам птахи? (соловейко – співучий, дятел – працьовитий, горобці – веселі та спритні, папуги – барвисті)

– Які птахи живуть у вас вдома? (папуга, канарейка)

– Чим вони відрізняються від птахів, що живуть у лісі, полі, біля води? (вони не боються людей)

– Чим особливі ваші домашні улюбленці? (папуги – повторюють сказане людьми)

Птахи, що живуть у людини вдома, не пристосовані до життя надворі, там їм загрожує небезпека. Є птах, який живе надворі й водночас не боїться людей, навіть допомагає їм – приносить листи від однієї людини до іншої. Згадалися, хто цей птах?

Вихователь пропонує дітям розглянути малюнки із зображенням голуба та дати відповіді на запитання:

– Як називається цей птах? (голуб)

– Де ви бачили голуба? (біля будинку, на підвіконні, у парку, на зупинці автобуса)

– Голуб більший чи менший за горобця? (більший)

Вихователь пропонує дітям розглянути крила, хвіст, голову, дзьоб голуба.

– Якого кольору бувають голуби? (сірі, білі, сизі)

Вихователь пропонує дітям намалювати голуба фарбами:

– У нас немає пензликів, тому що малювати ми будемо долоньками.

– Підніміть ваші долоньки догори! Чи готові ви до незвичайного малювання?

ЗАНЯТТЯ 13

ТВАРИНКИ – БРАТИ НАШІ МЕНШІ

(Буття 1: 24-25)

(додаток № 2)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією. Вчити рахувати в межах 6. Закріпити вміння рахувати предмети в межах 5. Вчити бачити красу навколишнього світу. Ознайомити дітей із великим розмаїттям тварин у природі. Показати користь, яку приносять свійські тварини. Закріпити знання кольорів. Розвивати пам'ять, мислення, сенсорне сприйняття. Розвивати вміння спостерігати за довкіллям. Виховувати любов, дбайливе, турботливе та бережливе ставлення до створеної Богом природи.

Матеріал: Дитяча Біблія, набір іграшкових свійських та диких тварин, ілюстрації, фланелеграф.

Словник: свійські та дикі тварини.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям відгадати загадки про тварин. Діти відгадують, а вихователь показує ілюстрацію цієї тварини.

Г. Бойко

Кінь

Я веселий, я красивий.
Як біжу, то в'ється грива,
Хвіст у мене довгий-довгий.
Хвіст у мене як шовковий! (кінь)

Сірий, та не вовк,
Довговухий, та не заєць,
З копитами, та не кінь. (віслук)

Не дід, а з бородою,
Не бик, а з рогами,
Не корова, а бодається. (цап, коза)

Хто в гарячий день на лузі
Випасається в кожусі? (вівця)

Вихователь: Про цих та про багатьох інших тварин написано в Біблії. Бог створив тварин для людей. І це відбулося на шостий день творення світу Богом.

Кінь, віслук, коза та вівця – це свійські тварини. Вони живуть разом із людиною та допомагають їй, а люди турбуються про них.

Вихователь пропонує дітям пригадати, як саме допомагають свійські тварини людям, яку користь приносять:

Запитання:

– Яку користь приносить коза? (кінь, віслук, вівця)

Вихователь: Є тварини, які живуть у дикій природі – у лісі, полі, горах. Вони ховаються від людей. Таких тварин називають дикими.

– Яких диких тварин ви знаєте? (вовк, заєць, їжак, ведмідь, лев, слон, жираф)

Дикі тварини не живуть поруч із людьми. Але цих тварин теж створив Господь, тому люди повинні берегти та захищати їх.

Серед Божого творіння
Є маленький їжачок.
Мов ялинка, він одягся
У кожух із голочок.

Завдання:

– Порахувати кільця на пірамідці (п'ять) й назвати їхні кольори (білий, блакитний, зелений, жовтий, червоний).

Вихователь пропонує одній дитині нанизати на пірамідку коричневе кільце, яке символізує творення Богом шостого дня.

Дидактична гра «Хто де живе?».

Вихователь пропонує дітям розташувати на фланелеграфі фігурки свійських та диких тварин відповідно до того, де вони живуть: свійські тварини – біля житла людини, а дикі – у лісі, полі, горах.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 14 (варіант 1) ЛЮДИНА – НАЙДОСКОНАЛІШЕ ТВОРІННЯ БОЖЕ

(Буття 1: 26-31)

(додаток № 3, 13)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією, а саме з біблійним поглядом на створення людини. Допомогти дітям зрозуміти, що люди створені за образом і подобою Божою. Вчити бачити красу навколишнього світу. Розвивати пам'ять, мислення, вміння аналізувати. Пробуджувати інтерес до виконання псалмів. Виховувати любов та вдячність до Творця.

Матеріал: Дитяча Біблія, ілюстрації, фланелеграф, запис дитячих псалмів.

Словник: образ і подоба Божа, Адам, Єва, псалми.

Хід заняття

Вихователь: Діти, тепер ви знаєте, що створив Бог за шість днів! (світло – *першого*; повітря – *другого*; суходіл та рослини – *третього*; світила – *четвертого*; риб та птахів – *п'ятого*; тварин – *шостого*)

І ось Він вирішив створити людину за Своїм образом і подобою.

Вихователь пропонує дітям розглянути портрети людей, написані відомими художниками (Васнецов В. М., Крамської І. М., Рафаель Санті, Ж. О. Д. Енгр)

*Бруно Ферреро***Чудо**

- Ти віриш у чудо?
- Вірю.
- Справді? Ти бачив яке-небудь чудо?
- Звичайно.
- Яке?
- Тебе.
- Мене?
- Хіба я чудо?
- Так.
- ???.
- Ти дихаєш. Маєш ніжну теплу шкіру. В тобі б'ється серце. Ти бачиш, чуєш, бігаєш, їси, співаєш, смієшся, любиш, плачеш...
- Так? І це чудо?

Очки, носик, ротик, щічки
Бог чудові тобі дав,
Щоб ти щирі посмішки
Людям дарував.

Вихователь:

– Ми створені за образом і подобою Божою, ось тому ми такі чудові!

– Бог шостого дня, крім тварин, створив людей. Перших із них Він назвав Адам та Єва. Від них народилися всі інші люди на землі.

– Бог хотів, щоб люди жили в цьому чудовому світі, насолоджувалися його красою, спілкувалися та дружили з Богом. дякували Йому за турботу, служили Йому своїм життям і були володарями всіх тварин та рослин.

Сонечко на сході сходить,
Пташка десь співає.
Хай тобі в житті-дорозі
Слово Боже сяє!

С. Загорулько

Моїй донечці

Моя любя донечко,
Моє миле сонечко,
Зайченя пухнате,
Кошеня кирпате,

Щирий Бог із неба
Дарував нам тебе,
Наказав любити,
Пестити, рости,

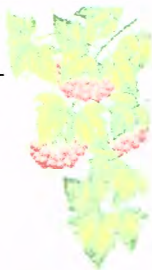

Смачно годувати
І добра навчати.
А найперше всього –
Слухатися Бога.
Та за все дякувати!

Вихователь пропонує дітям послухати запис дитячих християнських псалмів та спробувати поспівати самим. (В. Петровський: «Сонячний дощ», «Дорога добра»).

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 15 (варіант 2) ЛЮДИНА – ОБРАЗ І ПОДОБА БОЖА

(Буття 1: 26-31)

(додаток № 4)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією, а саме з біблійним поглядом на створення людини. Допомогти дітям зрозуміти, що людина є творінням Божим. Вчити бачити красу навколишнього світу. Розвивати пам'ять, мислення, вміння аналізувати. Виховувати почуття вдячності Богу за дар життя.

Матеріал: Дитяча Біблія, фланелеграф, ілюстрації, дзеркало.

Словник: образ і подоба Божа, Адам, Єва.

Хід заняття

Вихователь:

Скажіть мені, любі діти,
Хто посіяв у лузі квіти?
Хто ластівку навчив гніздо будувати,
Хто сказав лелекам у вирій відлітати?
Хто поскладав камінь у високі гори?
Хто налив води у широке море?

– Подивіться, малята, який чудовий світ створив Бог!

Вихователь показує ілюстрації або фланелеграф із сюжетами про створення світу Богом.

– Комусь потрібно було доглядати за рослинами та тваринами на Землі. І вирішив Бог створити людину за Своїм образом і подобою. І назвав першого чоловіка Адам, а першу жінку – Єва.

– Бог створив перших людей на шостий день творення світу.

– Бог і вас створив: Дмитрика, Оленку, і Він вас любить!

Вихователь пропонує дітям взяти один одного за руки та утворити коло.

Хороводна гра.

Де є Оленка?

Де є Дмитрик?

Тут вони є, тут вони є.

Бог наш створив їх,

Бог наш дуже любить їх.

Так, так. Амінь!

Вихователь: Бог створив кожного з нас. І кожна людина прекрасна й неповторна. Коли Бог створював нас, людей, дав нам руки, ноги, оченята, серце.

– Для чого нам руки?

– Для чого Бог дав нам ніжки?

Вихователь перераховує частини тіла, акцентуючи увагу дітей на добрих вчинках, які можна робити завдяки своєму тілу.

В. Паронова

Рука

Це рука. П'ять пальців має.

Ложечку вона тримає,

По голівці гладить брата,

Обіймає маму й тата.

Ноги

Ось дві ніжки невеличкі,

Взуті в гарні черевички.

Туп – туп-туп – вони тупочуть,

Бо гуляти дуже хочуть.

Голова

В мене кругла голова:
Ока два і вуха два,
Ніс один і рот маленький,
І волоссячко тоненьке.

Дидактична гра «Наше тіло».

Діти створюють коло. Вихователь називає частини тіла (*голова, нога, оченята, рука, вушко, носик...*), а діти показують їх.
– Хто створив вас і любить вас? (*Бог, Господь, Творець*)

Гра «Дзеркало».

Діти передають один одному дзеркало і промовляють:
«Подивись, Бог створив тебе!»

Вихователь:

– Бог любить людей! Він створив нас, щоб ми жили й любили один одного, вивчали і берегли цей чудовий світ та дякували Богу за Його любов.

Г. Добош

Пісня – гра

(рухи пропонує вихователь)

Плескай ручками для Бога,
Плескай ручками.
Тупай ніжками для Бога,
Тупай ніжками.
Дивись очками на Бога,
Дивись очками.
Слухай вушками про Бога,
Слухай вушками.
Співай пісеньку про Бога,
Співай пісеньку.
Подякуй за усе Богу,
Богу подякуй!

Розробила Л. Мамалиженко

ЗАНЯТТЯ 16

ПРАЦЯ ТА ВІДПОЧИНОК – БОЖА ПОСТАНОВА

(Буття 2: 1-3)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією. Узагальнити знання дітей про відпочинок. Вчити дітей розуміти значення відпочинку в житті людини. Вчити рахувати в межах 7. Закріпити вміння рахувати предмети в межах 6. Закріпити знання кольорів та назв днів тижня. Продовжувати розвивати вміння дітей орієнтуватися у часі. Розвивати пам'ять, мислення, сенсорне сприйняття. Виховувати любов, дбайливе, турботливе та бережливе ставлення до створеної Богом природи.

Матеріал: Дитяча Біблія, пірамідка із сімома кільцями, ілюстрації, набір для виготовлення колажу.

Словник: сумлінно, тиждень, провідувати.

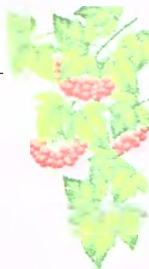
Хід заняття

Вихователь пропонує дітям послухати вірші про дні тижня та назвати їх.

В. Слепцов

Дні тижня

Днів у тижні рівно сім
– Назви вивчимо усі.
Понеділок – перший день,
А за ним вівторок йде.
Далі середа, четвер –
Твердо знаю я тепер.

Після п'ятниці – субота,
Де кінчається робота.
Ну, а сьомий день який?
Та звичайно ж – вихідний.

Вранці ми із добрим ділом привітали ...(*понеділок*).
Ніченька минула скоро, – трудовий іде ...(*вівторок*).
Спритна, вміла, молода, вже настала ...(*середа*).
Йде четвертий день тепер, називається ...(*четвер*).
Діло добре ладиться, як настала ...(*п'ятниця*).
Затишає враз робота, як почався день ...(*субота*).
А субота з хлібом-сіллю привела сестру ...(*неділю*).
Ось і тижневі кінець. Хто трудився ...(*молодець*).

Вихователь: Ваші батьки сумлінно працюють, а потім відпочивають.

– Як називаються дні відпочинку? (*вихідні дні*)

– Чи йдете ви у вихідні дні до дитячого садочка? Чому? (*садочок не працює, бо вихователі й няні також відпочивають*)

– Люди працюють і відпочивають по чергово? Чому?

Вихователь пропонує послухати, як про це написано в Біблії: «І скінчив Бог дня сьомого працю Свою, яку Він чинив...І поблагословив Бог день сьомий, і його освятив, бо в нім відпочив Він від усієї праці Своєї...» (Буття 2: 2-3)

– Отже, Бог дав настанову людям шість днів працювати, а на сьомий день відпочивати та хвалити Бога за все, що Він створив для людей.

– Що ви робите у вихідний день? (*ходимо до церкви, щоб подякувати Богу за турботу; провідуємо бабусь і дідусів; відвідуємо хворих у лікарні*)

Завдання і запитання:

Вихователь пропонує одній дитині нанизати на пірамідку сожеве кільце, яке символізує сьомий день.

– Після шести днів творення Бог відпочивав від праці сьомого дня. І ми також відпочиваємо.

Вихователь пропонує дітям порахувати кільця на пірамідці (*сім*) й назвати їхні кольори (*білий, блакитний, зелений, жовтий, червоний, коричневий, рожевий*)

– Якого дня Бог створив **світло**? (першого – біле кільце пірамідки)

– Якого дня Бог створив **повітря**? (другого – блакитне кільце пірамідки)

– Якого дня Бог створив **суходіл та рослини**? (третього – зелене кільце пірамідки)

– Якого дня Бог створив **світила**? (четвертого – жовте кільце пірамідки)

– Якого дня Бог створив **риб та птахів**? (п'ятого – червоне кільце пірамідки)

– Якого дня Бог створив **тварин та людей**? (шостого – коричневе кільце пірамідки)

Дидактична гра «Відгадай, що я роблю».

Вихователь імітує рухи двірника, водія, музиканта тощо.

Діти називають, люди яких професій виконують такі рухи.

Вихователь пропонує дітям послухати пісню на вірші Т. Дибко:

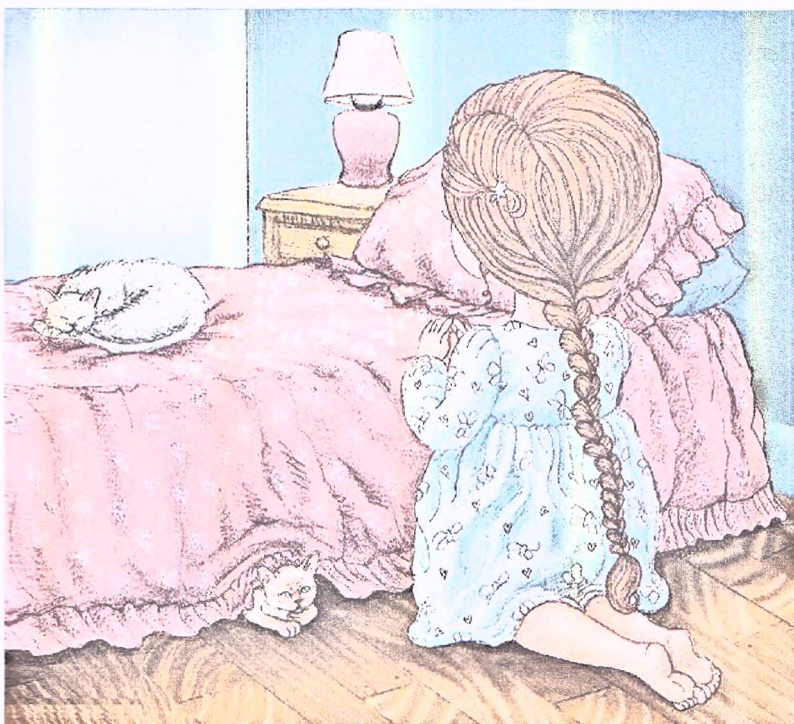
Дякую, Всетворче Боже мій, –
За листя на моєму клені,
За трави сонячно-зелені,
Й троянд невимовну красу,
На них розкішну сльозу-росу.
За всі кущі, дерева й квіти...
Найдужче ж дякую Тобі,
Що вміння дав мені
Природу всю любити.

Діти повторюють за вихователем «Дякуємо, Боже, за все, що Ти створив для нас!»

Вихователь пропонує дітям виготовити колаж на тему «За все дякуємо!».

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 17

БОЖІ ТВОРІННЯ Є ПРИКЛАДОМ ДЛЯ ЛЮДЕЙ

(Пр. 30: 24-28)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією. Вчити дітей розуміти значення природи в житті людини. Звернути увагу на те, що раціональність природи вказує на мудрість Творця. Закріпити знання назв пір року та їх ознак. Продовжувати розвивати вміння дітей орієнтуватися у часі. Розвивати пам'ять, мислення, сенсорне сприйняття. Через споглядання природи виховувати вдячність до Того, Хто її створив. Виховувати любов, співчуття, дбайливе, турботливе та бережливе ставлення до створеної Богом природи.

Матеріал: ілюстрації із зображенням пінгвінів, оповідання В. Сухомлинського «Акація і Бджола», «Бджілка». Прислів'я: «Бджола мала, та й та працює».

Словник: нектар, бджола, хутро, пінгвін.

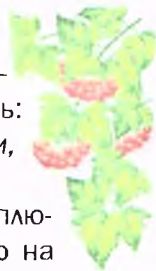
Хід заняття

Вихователь:

- Діти, скажіть, ви любите тварин?
- Які тварини живуть у вас вдома? (*собака, кіт, корова, гуси, коза*)
- А чи можуть тварини нас, людей, чомусь навчити?

Вихователь: В Біблії написано, що ми маємо навчатись у тварин мудрості, бо вони поведуть себе завжди так, як їм наказав Господь.

Вихователь пропонує дітям послухати вірш із Біблії (Пр. 30: 24-28)

Вихователь: Зараз у нас зима, багато тварин спить: ведмеді, борсуки, бурундуки, їжаки, бабаки, ховрахи, хом'яки, жаби, кажани.

А восени вони ретельно готувалися до зими: утеплювали домівки, заготовляли їжу, змінювали своє хутро на тепліше, пухнасте.

Вихователь пропонує дітям послухати історії про бджіл та обговорити їх: оповідання В. Сухомлинського «Бджілка» та «Акація і Бджола».

В. Сухомлинський

Бджілка

Виручив Василько з біди бджілка. Бджілка хотіла напитися і впала в бочку з водою. «Тону -у! – дзижчить. – Тону!» Василько кинув на воду листочок. Вилізла на нього бджілка, обсушила крильця та й полетіла...

Покликала мама Василька вечеряти. Поставила на стіл молоко, мед, хліба нарізала.

Їсть Василько, а мама й каже:

- Це меду тобі назбирала бджілка, що ти її врятував.
- Одна бджілка – й стільки меду! – здивувався Василько.
- А вона всім-всім бджілкам розповіла, от вони й наставлялися.

Добра звістка швидко по світу лине.

В. Сухомлинський

Акація і Бджола

Вилетіла Бджола ранесенько з вулика й згадала: учора вона брала нектар на гречці. А гречка далеко в полі. А що, як піде дощ? Полетиш до гречки по скляночку нектару – попадеш під злив.

Подумала Бджола, подзижчала та й каже:

– Полечу спитаю в Акації. Вона знає. Перед дощем у неї багато нектару. А перед сухою погодою – нема.

От прилітає Бджола – повні кухлики. Отже, дощ буде.

Не можна летіти далеко. Та й чого летіти, коли Акація перед дощем пригощає солодким нектаром!

Вихователь: Так, є чому повчитися людям у тварин та рослин! (Прислів'я: «Бджола мала, та й та працює»)

Вихователь пропонує дітям розглянути ілюстрації із зображенням пінгвінів.

– Хто зображений на малюнку? (пінгвіни)

– Пінгвіни живуть там, де завжди зима. Це дуже розумні птахи!

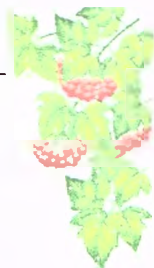
Вихователь звертає увагу дітей на тілобудову та колір пінгвінів.

Вихователь: Під час лютого морозу пінгвіни захищають своїх дітей: стають у коло, діточок ховають усередині, гріють їх своїм тілом. А яйця, із яких мають вилупитися пінгвінятка, татусі-пінгвіни тримають увесь час на своїх лапах. Так пінгвіни турбуються про своїх дітей, оберігаючи їх від сильних морозів.

І ми маємо навчитися на їхньому прикладі турбуватися про своїх ближніх.

Люби природу, розумій її та вчись у неї!

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 18 ВЧИМОСЯ ЗА ВСЕ ДЯКУВАТИ

(Пс. 32: 1; 102: 22)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією. Вчити дітей розуміти значення взаємин людей із Богом. Розвивати рухову активність дітей. Виховувати бажання робити добро. Виховувати почуття вдячності Богу за дар життя та створений Ним світ.

Матеріал: Біблія, вірш Т. І. Яременко «Подяка Творцю», оповідання В. Сухомлинського «Яке щастя?».

Словник: подяка, створив.

Хід заняття

Дидактична гра «Я тобі дарую...».

Вихователь пропонує дітям утворити коло. Діти за чергою звертаються один до одного зі словами: «Я тобі дарую... усмішку (*іграшку, ласощі, квітку, пісню тощо*)». У відповідь дитина прикладає долоню до грудей і говорить: «Дякую!». А потім звертається до сусіда зі словами: «А я тобі дарую...». Гра продовжується.

Вихователь:

– Який у вас настрій, діти? Ви стали веселі, усміхнені. Чим сподобалася вам гра?

– А знаєте, чому вам стало весело? Тому, що кожній людині приємно, коли їй дякують. Це свідчить про те, що її турботу, увагу до іншого помітили та оцінили.

– Ми вже знаємо, що Бог створив для людей: **світло** першого дня, **повітря** другого дня, **суходіл та рослини** третього

дня, **світила** четвертого дня, **риб та птахів** п'ятого дня, **тварин та людей** шостого дня.

– А як ви вважаєте, чи приємно Богу, коли люди дякують Йому за все?

– Люди дякують Господу в молитві.

– Подякуймо разом Богу за те, що ми здорові; за смачну їжу; за одяг; за тата і маму, яких Бог нам дав для захисту та виховання; за турботу; за ласку; за любов до людей!

Вихователь пропонує дітям послухати вірш Т. І. Яременко «Подяка Творцю».

Т. І. Яременко

Подяка Творцю

Небо, сонечко, хмаринки,
Й дощика рясні краплинки –
Все це Бог створив, я знаю,
Про всіх людей Він дбає.

А вночі на небосхилі
Ясно світять зорі милі,
Срібний місяць виглядає,
Темну нічку звеселяє.

«Дякую Тобі, мій Боже», –
Кажуть знов мої уста.
«Все Ти дав нам для життя,
Слава Тобі, Боже, і хвала!»

*Вихователь пропонує всім дітям разом повторити слова:
«Все Ти дав нам для життя, слава Тобі, Боже, і хвала!»*

Вихователь пропонує дітям послухати оповідання В. Сухомлинського «Яке щастя?».

В. Сухомлинський

Яке щастя?

Доня запитала маму:

– Яке щастя?

Мама сказала:

– Щастя – це коли ніхто з дітей не плаче.

– І ще тоді щастя, коли маленьких співочих пташок ніхто в клітку не саджає. Бо в клітці не може бути щастя; щоб мама ніколи не плакала й не журилася, – то щастя. Бо коли мама журиться, то й у мене сльози тоді на очах.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 19

РІЗДВО ХРИСТОВЕ. РАДІСНА ЗВІСТКА ДЛЯ ВСІХ

(Мт. 1: 18-25), (Лк. 2: 1-20)
(додаток № 5)

Мета: ознайомити дітей із історією народження Господа Ісуса Христа. Вчити дітей розуміти значення цієї події для людства. Розвивати творче мислення, пам'ять, моторику дрібних м'язів рук. Виховувати любов та вдячність до Творця.

Матеріал: оповідання О. Мікули «Найчарівніша ніч», ви-
роби з гіпсу на Біблійну тематику, фарби, пензлики тощо.

Словник: Різдво Христове, Діва Марія, колядка, ясла, вертеп.

Хід заняття

*Вихователь пропонує дітям
послухати оповідання О. Міку-
ли «Найчарівніша ніч»:*

Ця дивовижна подія ста-
лася дві тисячі років тому. І
про це розповіло маленькій
дівчинці ягнятко. Ось його
розповідь.

– Була темна ніч. На небі ся-
яли зорі. Мої тато і мама вже
спали. Раптом я побачила, що
двері нашого хлівця пересту-
пили чоловік і жінка. Вони роз-
мовляли тихо, і я заснула.

– Раптом я прокинулася, бо плакало Дитятко. Уявляєш, цієї ночі в нашому хлівці народився Хлопчик! Його поклали до наших ясел, бо в Нього не було колиски.

– А потім прийшли пастухи. Вони дуже раділи і казали, що це не простий хлопчик, це Син Божий! Хочеш, я скажу тобі на вушко його ім'я?

– Так! Його звуть Ісус Христос. В ту дивну ніч у маленькому місті народився Син Божий. Він прийшов у цей світ, щоб стати нашим Господом і Спасителем.

– Христос народився!

– Славимо Його!

Вихователь:

– Чим сподобалося вам оповідання О. Мікули «Найчарівніша ніч»?

Вихователь пропонує дітям розглянути зразки виробів із гіпсу на Біблійну тематику, а потім показує, як треба розфарбовувати їх пензлем і фарбами. Зображення Діви Марії та маленького Ісуса діти не розфарбовують!

– Які чудові вироби! Подаруйте їх своїм батькам на свято Різдва Христового та розкажіть їм чудову різдвяну історію О. Мікули «Найчарівніша ніч».

Вихователь:

В яслах Спаситель наш народився

Коло ягнят у нічку темну.

Хай і твоє освітить серце

Яскрава зірка Віфлеєму.

Вихователь пропонує дітям послухати різдвяні колядки (на вибір вихователя).

Колядка

Ой ішла Колядка
Вулицями в місті,
У стрічках сріблястих,
В світлому намисті.

Іскорки веселі
На сніг розсипала,
«Божий Син родився!»
Усіх сповіщала.

Стукала у вікна:
«Відчиняйте двері,
Дозвольте співати,
Вам на свят-вечері».

Назустріч Колядці
Вибігали діти,
Очі в них – мов зорі,
Усмішки – мов квіти.

Вихователь пропонує дітям обладнати вертеп, або розглянути ілюстрацію Різдвяного вертепу.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 20 СВЯТКУВАННЯ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

(додаток № 6)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією. Вчити дітей розуміти значення народження Ісуса Христа. Розвивати творче мислення, музичний слух та пам'ять. Виховувати любов та вдячність до Творця.

Матеріал: Дитяча Біблія, вироби для Різдвяної ялинки: ліхтарик, янгол, листівка, гіпсові відбитки – «Біблійні сюжети», слова колядок.

Словник: Різдво Христове, ясла, Віфлеєм, колядка, вертеп.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям послухати колядку «По всьому світі стала новина...».

– Чим сподобалася вам колядка? Такі веселі пісні співають люди на Різдво Христове, нагадуючи всім навколо, що народження Сина Божого – це велике свято для людей.

– Бог так полюбив людей, що послав нам свого Сина, аби Він нас навчав і захищав.

Вихователь пропонує дітям розглянути ілюстрації, на яких зображено народження Ісуса Христа:

– Хто це немовлятко? (Ісус Христос, Син Божий, Господь, Спаситель)

– Хто тримає маленького Ісуса Христа на руках? (Діва Марія)

– Що слугувало ліжечком для новонародженого Сина Божого? (ясла)

– В якому місті народився Ісус Христос? (Віфлеєм)

Вихователь пропонує дітям послухати та вивчити колядку «Нова радість стала», а також заспівати її вдома разом із батьками на Різдво Христове.

Нова радість стала

(колядка)

Нова радість стала, яка не бувала!

Над вертепом зірда ясна увесь світ осіяла (2 рази)

66.

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

(КОЛЯДКА)

Поважно

Но - ва ра - дість ста - ла, я - ка не бу - ва - ла:
над вер - те - пом зір - да яс - на у - весь світ о - сі - я - ла.

Де Христос родився, з Діви воплотився,

Як чоловік, пеленами убого повився (2 рази)

Пастухи з ягнятком перед тим Дитятком

На колінця припадають, царя Бога вихваляють (2 рази)

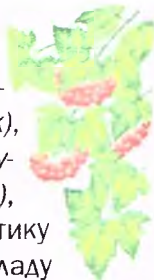
Ой ти, Царю, Царю, небесний Владарю,

Даруй літа щасливії цього дому господарю (2 рази)

Даруй господарю, його господині,

Даруй літа щасливії нашій неньці Україні! (2 рази)

Закріпити знання з тем: «Різдво Христове. Радісна звістка для всіх» та «Святкування Різдва Христового» вихователь

пропонує дітям на заняттях із аплікації (янгол, ліхтарик), ліплення (Різдвяні дзвіночки), малювання (розфарбовування гіпсових виробів за сюжетами Біблійних історій), а також переглядаючи мультфільми на Різдвяну тематику та Різдвяну виставу в старших групах дошкільного закладу (дітей молодшої групи запрошують як глядачів).

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 21

БОЖА ТУРБОТА ПРО ЛЮДЕЙ

(Лк. 15: 3-6)

(додаток № 7)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією. Вчити дітей розуміти, що Бог любить усіх людей, а особливо дітей. Розвивати творче мислення, пам'ять, вміння сприймати на слух, моторику дрібних м'язів рук. Виховувати у дітей любов до Ісуса Христа.

Матеріал: Біблія, оповідання «Старий швець», Різдвяний дзвоник, глина та приладдя для виготовлення Різдвяних дзвоників.

Словник: піклуватися, швець, пізня ніч, Різдво, жебрачка, світле свято, задрімав, заповідь, за подобою.

Хід заняття

Вихователь:

– Діти, скажіть, будь ласка, хто у вас вдома готує їжу? (*матуся, сестра, бабуся*)

– А хто ремонтує будинок (машину)? (*татусь, брат*)

– Хто водить вас у дитячий садочок? (*тато, мама, брат, сестра, бабуся, дідусь*)

– А чому вони це роблять?

– Вони піклуються про вас; про всю родину; про дідуся і бабусю; про сусідку, яка захворіла, і ще багато про кого!

– Дорослі роблять так тому, що й Бог так робить для всіх людей: піклується, навчає, лікує.

Вихователь пропонує дітям послухати притчу про милосердного самарянина та супроводжує свою розповідь ілюстраціями з Дитячої Біблії.

Вихователь:

– Чому люди мають піклуватися один про одного?

Вихователь пропонує дітям послухати оповідання «**Старий швець**».

Жив собі самотній старий швець. Якось перед Різдвом йому приснився сон, начебто Ісус сказав йому, що збирається навідатися до нього в гості. Як він зрадів! Швець чекав Ісуса з раннього ранку до пізньої ночі. Він не відходив від вікна, боячись пропустити дорогого Гостя, але Ісуса все не було.

Різдво швець не провів на самоті, бо впродовж дня до нього завітало декілька гостей. Це був старий двірник, жебрачка, молода мати з немовлям на руках. До кожного з них господар був уважний, пригощав чаєм, запрошував погрітися, подарував маляті чобітки. У світле свято Різдва він із любов'ю прийняв кожного відвідувача.

Проте Ісус так і не прийшов. І коли засмучений старий задрімав, Господь з'явився йому уві сні і сказав, що приходив до нього декілька разів і щоразу швець з любов'ю його приймав!

Тоді старий швець зрозумів, що Ісус приходив до нього в образах людей, що побували в нього в гостях.

Запитання:

- Хто приснився одного разу старому шевцю? (Ісус Христос)
- Як швець готувався до зустрічі з Господом? (чекав, не відходячи від вікна)
- Хто приходив у той день до старого шевця? (старий двірник, жебрачка, молода мати з немовлям)
- Як зустрічав швець своїх гостей? (був уважний, пригощав чаєм, запрошував погрітися, подарував маляті чобітки)

– Що сказав Ісус Христос шевцю уві сні? (що приходив до нього декілька разів)

Вихователь:

- Чому ми маємо піклуватися про інших людей?
- Тому, що з кожною людиною – маленькою чи дорослою, багатою чи бідною, здоровою чи хворою, доброю чи не дуже – до нас приходять Ісус Христос. До кожної людини треба ставитися з любов'ю, бо так хоче Бог! Одна із заповідей Божих – «Люби ближнього свого, як себе самого».

Вихователь пропонує дітям розглянути Різдвяний дзвоник.

– Різдвяний дзвоник нагадує нам, що до людей треба ставитися з любов'ю!

Ліплення.

Вихователь пропонує дітям виготовити з глини Різдвяні дзвоники і зробити виставку робіт у групі.

Рухлива гра «Діти – янголятка».

Вихователь озвучує слова віршика, а діти танцюють, виконуючи довільні рухи. Разом із вихователем діти промовляють: «Христос народився!», «Славимо Його!»

В. Скрипник

Наші дітки – янголятка
всі танцюють як дзвіночки.
Весело кружляють,
З Різдвом Вас вітають.
«Христос народився!»
«Славимо Його!»

Гру повторюють 2–3 рази.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 22 ЛЮБОВ ІСУСА ДО ДІТЕЙ

(Мт. 18:1-5; Мт. 19:14)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією. Вчити дітей розуміти, що Бог любить усіх людей, а особливо дітей. Розвивати творче мислення, пам'ять, рухову активність. Виховувати у дітей любов до Ісуса Христа.

Словник: любов, Ісус Христос.

Матеріал: фланелеграф, ілюстрації, Дитяча Біблія, дитячі гімни у запису.

Хід заняття

Вихователь:

– Діти, хто такий Ісус Христос? (*Син Божий, Господь, Спаситель*)

– Коли Ісус Христос був на Землі, то у Нього було багато справ та обчаль часу. Але незважаючи на це, Він знаходив хвилину, щоб побути з дітьми, бо дуже їх любив.

Вихователь перекладає або читає з релігійної книги Святого Письма Євангелія

від Матвія 18: 1-5; 19:14 та ілюструє свою розповідь зображеннями на фланелеграфі.

Вихователь пропонує дітям виконати пісню **«Стук-стук-стук»**, супроводжуючи її відповідними рухами:

Стук, стук, стук, хтось стукає до мене,

Стук, стук, стук, хтось хоче увійти.

Це Ісус, що хоче місця в серці.

О, Ісусе, до мене ти прийди.

Стук, стук, стук, хтось стукає до мене,

Стук, стук, стук, хтось хоче увійти.

Це є зло, що хоче місця в серці.

Ні, ні, ні – ти не можеш увійти!

Вихователь: Бог показує нам Свою любов кожної хвилини. Бог дав нам батьків, вони люблять та опікуються нами. Подивіться, який чудовий світ подарував нам Господь!

– Як ви відчуваєте любов Бога до себе?

– Які дари подарував вам Господь? (маму, тата, друзів, сонце, воду, повітря тощо)

– Бог подарував вам добре сердечко. Господь хоче, щоб ви любили Його так, як і Він вас любить!

Гра «Серце».

Діти, утворивши коло, передають одне одному іграшкове серце та промовляють «Бог любить тебе!»

Вихователь пропонує дітям послухати запис дитячих християнських псалмів та спробувати поспівати самим.

Розробила Л. Мамалиженко

ЗАНЯТТЯ 23 БАТЬКІВСЬКА ТУРБОТА ПРО ДІТЕЙ

(Лк. 8: 40-42; 49-56)

(додаток № 8)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією. Вчити дітей розуміти, яке значення має родина в житті кожної людини. Закріпити знання назв тварин та їх дітей. Розвивати творче мислення, пам'ять, увагу, рухову активність. Виховувати у дітей любов та пошану до батьків.

Матеріал: Біблія, оповідання О. Грачова «Вчимося любити», вірш «Наша родина», вірш К. Перелісної «Гарне слово», шапочки із зображенням тварин.

Словник: сім'я, родина, рідні люди, піклуватися, турбуватися.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям послухати вірш «Наша родина»:

У мене є: дідусь, бабуся
І сестричка – звуть Настуся,
Мама, татко, і ще я –
Це родина вся моя!

Вихователь:

– Діти, що таке родина? (родина – це рідні люди – мама, тато, баба, сестра, бабуся, дідусь, які завжди допомагають та піклуються один про одного)

– Хто є у вашій родині?

Вихователь пропонує дітям вивчити вірш-лічилочку «Наша родина».

Вихователь:

– Особливо батьки люблять своїх діточок. Бог повелів усім людям мати дітей, піклуватися про них і виховувати їх у любові та слухняності до Бога. Коли діти маленькі, батьки турбуються про них: годують, одягають, навчають, лікують.

– Є така приказка: «Дитина плаче, а матері боляче».

– Чому так говорять? (*мати відчуває біль своєї дитини як свій*)

Вихователь пропонує дітям послухати вірш

К. Перелісної «Гарне слово»

Мама! Мама – гарне слово!

Тільки скажеш – все готово!

– Мамо, кашки – кашка є.

– Мамо, чаю – вже налє!

– Мамо, спати! – вже у ліжку,

Перед сном читає книжку.

– Мамо, ніжку зав'яжи!

– Мамо, казку розкажи!

Мама! Мама! – гарне слово,

Тільки скажеш – все готово!

Вихователь: У батьків ми вчимося, як потрібно піклуватися про інших людей.

Вихователь пропонує дітям послухати оповідання «Вчи-мося Любові» за О. Грачовим.

Маленька Наталочка прибігла до татка задоволена, що може розповісти йому дуже важливу новину:

«А Андрійкова рукавичка на землі валяється, і він її не підняв». Разом пішли по коридору. Під вішалкою й справді лежала шерстяна рукавичка, яка була злегка вологою: напевно, Андрійко по дорозі зі школи грав з однокласниками у сніжки.

Друга рукавичка стирчала з кишені куртки, комір якої ще покривали краплі розталого снігу. «Ой, ой, ой! – сказав тато. – У твого братика мокрі рукавички. Як же він завтра до школи піде? Давай за ним доглянемо. Нічого йому не скажемо, покладемо рукавичку на батарею. Андрійко завтра прокинеться, а рукавичка суха» – «Як же він зрадіє», – заплескала в долоні Наталочка. Здавалося, сімейна дрібницка, а скільки теплоти, уваги й любові вкладено в неї.

Запитання:

- Що сталося з рукавичкою Андрійка?
- Що зробив татусь?
- Чому він так зробив?
- Як Наталочка засвоїла заповідь про любов до ближнього?

Вихователь пропонує дітям послухати оповідання В. Сухомлинського «Мурашина хатка».

У мурашнику багато малят. Ось мурашка біжить, поспішає додому. Несе крихітку солодкого кавуна. Входить до своєї хатки. У ліжечку лежить мале. Мурашка їсть солодкий кавун. Потім випускає з рота солодкий сік і дає малому. Воно їсть, смакує. Сік дуже добрий. Наївшись, мале спить. А мурашка біжить до лісу. Треба заготовувати побільше харчів на зиму.

Вихователь:

- Як піклуються мурахи про своїх малюків? (*годують їх*)
- Як птахи годують своїх пташенят? (*приносять їм комах, гусінь тощо*)

Рухлива гра «Знайди маму».

Вихователь пропонує дітям одягнути шапочки із зображенням тварин та їхніх дітей (*коза – козенятко; корова – телятко; киця – котенятко тощо*)

За сигналом вихователя «Діти» знаходять свою «маму». Гру повторюють декілька разів.

ЗАНЯТТЯ 24 ТУРБОТА ПРО ДРУЗІВ

(Пр. 17:17)

(додаток № 9)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією. Вчити дітей розуміти, яке значення має дружба в житті кожної людини. Розвивати творче мислення, пам'ять, увагу, вміння аналізувати. Виховувати у дітей любов та пошану до людей.

Матеріал: Біблія, оповідання В. Сухомлинського «Покинуте кошеня», іграшкове поросятко, ілюстрації.

Словник: друг, покинуте, правдивий, ворог, мирилка.

Хід заняття

Вихователь:

- Діти, у вас є друзі?
- Кого, на вашу думку, можна назвати другом?

Вихователь, використовуючи іграшкове поросся Чуню, розповідає дітям історію про нього:

Від вередуна й забіяки Чуні пішли друзі: Котик та Собачка. Чуня дуже скучив за ними, і почав кликати своїх друзів:

Друзі милі, друзі вірні,
Ви мені допоможіть.
Я не буду більше битись,
Вибачте мені й простіть!

Вихователь:

- Чому друзі покинули Чуню? (він бився)
- Як ви гадаєте, чи повернуться друзі до Чуні? (повернуться, бо він попросив вибачення і пообіцяв, що більше ніколи не буде битися)

– Як би ви вчинили на місці Котика і Собачки?

Вихователь: Діти, в Біблії написано, що «Правдивий друг любить за всякого часу». Це означає, що справжні друзі пробачать один одному, навіть якщо хтось із них зачинив перед іншим двері.

Вихователь пропонує дітям вивчити мирилочку.

В. Паронова

Мирилка

Ти не плач, не плач, не плач.
І за все мені пробач.
Прошу я тебе, не сердься,
Бо ж у тебе добре серце.
Будемо завжди любитись,
Щоб ніколи не сваритись!

Ти – не ворог, я – не ворог.
Нам сваритись просто сором.
Помирились, помирились,
Щоб ніколи не сварились.

Вихователь пропонує дітям послухати оповідання В. Сухомлинського «Покинуте кошеня».

В. Сухомлинський

Покинуте кошеня

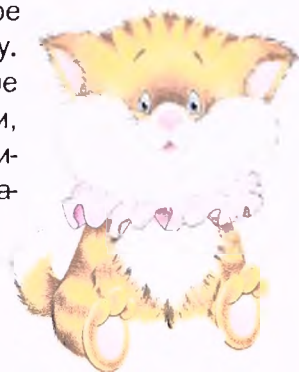
Хтось виніс із хати маленьке сіре кошенятко і пустив його на дорогу. Сидить кошеня та й нявчить, бо хоче додому, до матусі. Проходять люди, дивляться на кошеня. Хто сумно киває головою, а хто сміється. Хто жаліє: бідне кошенятко, та йде далі.

Настав вечір. Зайшло сонце. Страшно стало кошенятку. Притулилося до куща й сидить – тремтить. Поверталася зі школи маленька Наталочка. Чує – нявчить кошеня. Вона не сказала ні слова, а взяла кошеня і понесла додому. Пригорнулося кошенятко до дівчинки. Замуркотіло. Раде – радісіньке. І забрала Наталочка кошенятко додому, щоб зігріти та нагодувати.

Яка хороша, добра дівчинка Наталочка.

Вихователь: Будьмо добрими, лагідними до всіх Божих творинь, бо так вчить Господь.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 25 МУДРІСТЬ НЕ ДОВОДИТЬ ДО СВАРКИ

(Пр. 8: 11-14; Пр. 10: 1)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією. Вчити дітей розуміти значення поняття мудра поведінка. Розвивати у дітей вміння налагоджувати стосунки один з одним, використовуючи знання з літературних творів. Розвивати творче мислення, пам'ять, увагу, вміння аналізувати. Виховувати у дітей любов та пошану до людей.

Матеріал: Біблія, казки М. Коцюбинського «Про двох цапків» та «Дві кізочки», фланелеграф, ілюстрації.

Словник: мудра поведінка, поступатися, друг, мирилка.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям поговорити про дружбу:

- Хто такий справжній друг? (той, хто завжди прийде на допомогу; пробачить другу, навіть якщо той завинив)
- Що треба робити, коли посварився з другом? (миритися)

За В. Пароновою

Мирилочка

Битися – не билися,
Трохи посварилися,
Потім посміялися,
Друзями zostалися!

Вихователь переказує або читає казку М. Коцюбинського «Про двох цапків» та ілюструє свою розповідь зображеннями на фланелеграфі.

З одного берега йде до річки білий цапок, а з другого берега підходить чорний цапок. І той хоче через річку перебратися, і другий. А через річку кладка. Така вузьенька, що тільки один може перейти, а двом тісно.

Не схотів білий цапок зачекати, поки перейде через кладку чорний, а чорний і собі не схотів заждати, щоб перейтишов білий.

Ступили обидва на кладку, зійшлися на середині й ну один одного лобами й рогами бити! Билися, билися та й попадали обидва у воду.

Вихователь:

– Що буває, коли люди не поступаються один одному? *(обоє страждають)*

– Що треба робити, щоб не було сварок, бійок? *(треба бути мудрим, вміти поступатися)*

Вихователь переказує або читає казку М. Коцюбинського «Дві кізочки» та ілюструє свою розповідь зображеннями на фланелеграфі.

А дві кізочки – то були розумнішими. Стрілися вони на вузьенькій стежечці. З одного боку стежинки – глибокий рів, а з другого – висока та крута гора. Розминутися ніяк не можна.

Постояли вони, постояли, подумали – подумали. А тоді одна кізочка стала на коліна, перевернулася на бік, лягла на стежці і притиснулася спиною до гори.

Тоді друга обережно переступила через неї, а та, що лежала, встала і пішла собі.

Вихователь:

– Ось, які мудрі кізочки! Хто навчив їх мудрості? *(Бог)*

– І ви, діти, будьте розумними, поміркованими, розважливими, мудрими – бо так хоче Бог.

Вихователь пропонує дітям вивчити мирилочку (мирилочка на вибір вихователя).

Дівчинка гарненька,
Хлопчик чепурненький
Посварилися в дворі,
Щось не поділили в грі.
Так кричали діти,
Що здійнявся вітер,
Сонечко злякалося –
В хмарку заховалося.
І пожовкла вся трава,
Бо отруйні ті слова.
Є слова жакливі,
Є слова лайливі.
Не повинні діти
Слів тих говорити!

Мирилка летіла,
На плече сіла,
Сказала тихенько:
– Миріться швиденько!

Ти не плач, не плач, не плач.
І скоріш мені пробач.
І на мене не сердься,
Бо у тебе добре серце.
Будемо завжди дружити
І ніколи не сваритись!

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 26

ВШАНУВАННЯ БАТЬКІВ – БОЖА НАСТАНОВА

(Еф. 6: 1-4)

Мета: ознайомити дітей із Заповідями Бога. Вчити дітей розуміти значення слів: заповідь, шанувати. Розвивати творче мислення, пам'ять, увагу, рухову активність. Виховувати у дітей любов та пошану до батьків.

Матеріал: Біблія, вірш Е. Скачкової «Заповідь», вірш А. Білого «Моя рідна ненька...», вірш К. Перелісної «Любій матусі», оповідання за А. Косар «Найпотрібніша бабуса», сердечко із штучного хутра.

Словник: заповідь, шанувати, піклуються.

Хід заняття

Вихователь читає дітям вірш із Біблії: «Шануй свого батька та матір..., щоб добре велося тобі, і щоб ти був на землі довголітній!» (Еф. 6: 2-3)

Вихователь:

– Що означає «шанувати людину»? (поважати, допомагати, слухатися її, не ображати)

– Діти, чому треба слухатися батьків? (так велів робити Господь)

Вихователь пропонує дітям послуhati вірш Е. Скачкової «Заповідь».

Слухай маму, слухай тата –
Житимеш років багато.

Обіцяв благословити
Бог усіх слухняних діток.
Це є заповідь Творця —
Бога нашого Отця!

Вихователь:

— Скажіть, діти, чому ми так любимо і шануємо батьків?
Тому, що немає у світі рідніших людей, ніж батьки. Вони
— дбають про нас, вони нам допомагають. Батьки все най-
краще віддають дітям. Вони цілують нас на ніч; купують
грашки, ласощі, одяг; лікують нас; граються та навчають.

*Вихователь пропонує дітям послухати вірш А. Білого «Моя
рідна ненька...».*

Моя рідна ненька — то садок гарненький.
Його поливати треба з року в рік,
Радість дарувати, любити й кохати,
А також в навчанні не сходити в бік!
І тоді садочок розквітне на славу,
Вишеньки багряні розростуться в нім.
Кетяги зелені, листячко жовтаве —
Всім цим буде щедрий мамин дім.
Груші малинові, яблука чудові,
Дивовижні трави й квіти наростуть.
Будуть бачить в мамі очі волошкові,
Як у неї діти на очах ростуть...

Дидактична гра «Скажи приємне слово...».

Вихователь пропонує дітям розглянути сердечко із штуч-
ного хутра та дати йому означення: *велике, м'яке, тепле.*

Вихователь пропонує дітям передавати по колу сердечко,
говорячи приємні слова про батьків: «мама добра», «тато
ласкавий», «тато грає зі мною у футбол» тощо.

Вихователь пропонує дітям послухати вірш К. Перелісної «Любій матусі».

Гарна ти, матусю,
Люба дуже, мила!
Ти мене ще змалку
Звичаю навчила.
І щодня навчаєш,
Як любить родину,
Мову нашу гарну,
Рідну Україну.
Буду українка,
Як і ти, матусю,
І за ту науку
Я тобі вклонюся.

Фізкультхвилинка.

Діти, беручи один одного за руки, утворюють коло.

Вихователь пропонує дітям промовляти слова та виконувати рухи:

Мама – сонечко в сім'ї, (йдуть по колу)

Ми – промінчики її. (зупиняються, піднімають руки вгору)

Якщо сонечко в оселі, (опускають руки долоньками догори)

То промінчики веселі! (стрибають, сміються)

Вихователь:

– Діти, потрібно завжди пам'ятати про батьків ваших батьків: про дідуся і бабусю. Ви для них – онуки. Дідусі й бабусі люблять вас і чекають вашої уваги, ласки та турботи.

Вихователь пропонує дітям послухати оповідання «Найпотрібніша бабуся», за А. Косар.

Четверо хлопчиків сиділи на лаві під березою і сперечалися: чия бабуся найпотрібніша.

– Моя бабуся дуже потрібна,
– сказав перший хлопчик.

– Вона кухарка в нашому
дитсадочку і пече дуже смач-
ні пиріжки. Її всі діти люблять.

– Ні, моя потрібніша, – заперечив другий хлопчик. – Вона
– лікар. Її возять на машині
«швидкої допомоги». Бабуся
всіх хворих лікує.

– А моя, – сказав третій
хлопчик, – працює у філармонії. Вона грає на скрипці. Її кон-
церти транслюють на радіо.

Четвертий слухав, слухав цю суперечку та й каже:

– А моя бабуся мене з братиком доглядає. В неї теж ба-
гато роботи. І для нас вона найпотрібніша.

Вихователь: Отже, пам'ятаєте, чому нас навчає Бог?
Шанувати і любити батьків!

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 27

НЕ ОБМАНЮВАТИ І НЕ БРАТИ ЧУЖОГО – БОЖЕ ПОВЕЛІННЯ

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Заповідями Бога. Вчити дітей розуміти значення слів: чесний, щедрий. Розвивати творче мислення, пам'ять, увагу, моторику дрібних м'язів рук. Виховувати у дітей християнські духовно-моральні цінності: чесність, щедрість, вдячність.

Матеріал: казка «Два скупих ведмедика» або «Два півника» О. Орача. Два іграшкових півника (пальчиковий театр), прислів'я «Своє віддай, а чуже не чіпай!», набір для малювання.

Словник: чесний, щедрий, двір, горох, поділити.

Хід заняття

Вихователь: Діти, до нас на гостини прийшли два півники *(діти вітаються з півниками)*

Вони хочуть розповісти нам свою повчальну історію.

О. Орач

Два півники

Півник з півником дружили,
У однім дворі жили,
З однієї миски їли,
З одного коритця пили...
Там, де соняхи цвіли,
Чималий стручок гороху
Несподівано знайшли.
– Ну, поділимо горох

– Так, щоб порівну, на двох!
– Мені – горошина,
– Тобі – горошина,
– Мені – горошина,
– Тобі – горошина.
– Тобі – на,
– Мені – на.
– Тобі – одна,
– Мені – одна...
Ділили по правді.
Та що за причина?
Лишається зайва одна горошина.
Ніяк не поділять її між собою.
І діло доходить до лютого бою.
Націлено шпори.
Іще тільки мить –
І кинуться в бійку, і пух полетить.
Аж тут нагодився мудрець – горобець
– Стривайте, – гукає, –
Ось сварці кінець:
Ви цю горошину одну
Посадіть,
А вродить горох –
Урожай поділіть.
Послухались півники мудреця,
Тепер їхній дружбі не буде кінця:
Щоліта вони висівають горох
І знають, як треба ділити на двох.

Вихователь: Діти, чим сподобалася вам казочка?

Вихователь пропонує півникам запитати дітей про події, що відбувалися в казці:

- Що ми знайшли в городі? (стручок гороху)
- Як ми ділили горох? (порівну, на двох! Ділили по правді)
- Чому ми з другом посварилися? (через зайву горошину, – не зуміли її поділити)

– Що порадив нам горобець? (*посадити горошину, а урожай поділити*)

– Чому тепер нашій дружбі не буде кінця? (*ми стали мудрим, вміємо ділитися*)

– А ви вмієте ділитися?

В Біблії написано, що не можна бути жадібними чи брати чуже. Це дуже погано, і Бог не любить, коли так роблять.

Вихователь пропонує дітям обговорити прислів'я: «Свое віддай, а чуже не чіпай».

Малювання.

Вихователь пропонує дітям намалювати, як два півники горих ділили та зробити виставку малюнків.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 28 ВИНАГОРОДА ЗА ПРАЦЮ

(Пр. 6: 6-8)

(додаток № 10)

Мета: вчити дітей поважати та цінувати працю дорослих людей. Розвивати творче мислення, пам'ять, увагу. Виховувати бажання старанно та чесно працювати. Виховувати повагу до людей праці.

Матеріал: Біблія, оповідання В. Сухомлинського «Я вирощу внучку, дідусю», вірш «Козенятко», вірш «Стук» за Т. Жембровською, вірш В. Зибкіна «Подяка».

Словник: подяка, дитинчатко, гостинець, прудконоге, скибочка хліба.

Хід заняття

Вихователь:

– Щоранку ваші батьки йдуть на роботу. А чи знаєте ви, де працюють ваші батьки? *(у лікарні, у магазині, на пошті, на фабриці, у школі, на заводі)*

– Чиї батьки працюють у нашому дитячому садочку? Ким вони працюють? *(вихователями, нянями, кухарями тощо)*

– Ваші батьки й працівники нашого дитячого садочка – це дорослі люди.

– А діти працюють? Ні, але вони можуть трудитися вдома чи в дитячому садочку, допомагаючи дорослим.

Лунає стук у двері.

– Хто там? *(Марійка)*

– До нас на гостини завітала моя знайома дівчинка Марійка. Вона живе в селі.

– Скажи, Марійко, а ти допомагаєш дорослим? (так, у нас велике подвір'я, і ми з братиком завжди допомагаємо батькам. Влітку ми пасемо малих козенятко. Це так весело – допомагати дорослим!)

Вихователь пропонує дітям послухати вірш «Козенятко».

У кози-дерези –
Дитинчатко,
Народилося мале
Козенятко,
Козенятко швидке,
Прудконоге
І не має бороди
Ані рогів.
Кожний ранок мене зустрічає
Бо для нього гостинця
Я маю.
Вріжу скибочку хліба
М'якеньку.
Пригощу козенятко
Маленьке.

Марійка розповідає дітям: Коли виростуть наші козенята, – вони будуть дорослими кізочками і дадуть нам смачне корисне молочко. Ми з братом дуже любимо молоко! Це і є нагорода за нашу працю.

Вихователь:

– Марійко, а ми з дітками посадили цибулю у куточку природи. Коли вона виросте, ми будемо її споживати і пригощати інших. Це буде наша винагорода за труд?

Марійка:

– Так, звісно. Батьки кажуть, що тому, хто трудиться, завжди винагорода буде. А ледарі нічого не отримають!

Вихователь:

– Правильно кажуть твої батьки, Марійко!

Вихователь пропонує послухати вірш «Стук».

За Т. Жембровською

Стук

Якщо в двері раптом стука
Лінь, образа, гнів чи страх –
Ворог їх приніс підступний,
Прилетів, мов хижий птах.
Не пускай їх, сину,
У свою хатину.
Якщо стукають у двері
Милість, правда та любов,
Це, немов той птах небесний,
Сам Господь в твій дім прийшов.
Тож поквапся, сину,
Відчиняй хатину!

Запитання:

– Кого потрібно пускати до хатини? (*Господа; милість, правду та любов*)

– А кого не слід пускати? (*лінь, образу, гнів, страх*)

Вихователь:

– Як ви можете допомогти своїм батькам? (*полити квіти, застелити ліжко, помити посуд, погодувати акваріумних риб тощо*)

– Робіть добро, допомагайте дорослим та дякуйте їм за все!

В. Зибкін

Подяка

А коли столи накриті,
Ручки чисті, личка вмиті,
Треба тихо помолитись,
Сісти, добре підкріпитись.

Потім – «Дякую» сказати,
Це не треба забувати.

Вихователь разом із дітьми дякують Марійці за те, що завітала до них у гості, та запрошують приходити знову.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 29 ТЕМАТИЧНА ПРОГУЛЯНКА ДО ПАРКУ

(Буття 1: 27)

Мета: вчити спостерігати за довкіллям: погодою, сонцем, рослинами, птахами. Закріпити знання про повітря, світло, сонячні промінці, воду. Повторити прикмети весни. Розвивати рухову активність дітей. Виховувати дбайливе ставлення до створеної Богом природи.

Матеріал: Біблія, загадки, вірші, обладнання для дидактичної гри «Що створене, що зроблене», прислів'я: «Нічого не руйнуй і братів менших шануй», «Зламав гілку – дереву гірко».

Словник: сосна, кипарис, туя, милуватися.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям озирнутися навколо: прийшла весна!

– Як ви здогадалися, що прийшла весна? (відбулися зміни у природі: сонечко зігріває землю, стало тепліше, з'явилася зелена трава та перші квіти)

Вихователь: Перші чудові квіти після тривалої зими тішать нас своєю красою, їм не страшні ані сніг, ані злі морози. Первоцвіти – безцінний дар природи, перша посмішка весни, краса парків та лісів! Перші квіти після тривалої зими приносять величезну втіху для душі. Неповторне диво – квіти! Вони цвітуть для щастя, для радості і для добра, приносять у світ красу, ніжність, мовою квітів можна висловити свої почуття. А їх цвітіння починається з ранньої весни. Весняні квіти викликають посмішку на обличчі, підіймають настрій, приносять із собою свято.

– Які перші квіти ми можемо побачити у парку навесні? (*первоцвіт весняний, підсніжник білосніжний, пролісок, сон-трава, цикламен, крокус, примула, фіалка, кульбаба, мати-й-мачуха, медунка, конвалія*)

Сонечко в траві зійшло,

Посміхнулось, розцвіло.

Потім стало біле-біле

І за вітром полетіло (*кульбаба*)

– Які рослини завжди зелені і не скидають листя восени? (*кипарис, туя, ялина, ялівець, сосна, самшит*)

Загадка-добавлянка:

Я пробуджую поля і завітчую гаї.

Прокидається земля, і співають солов'ї.

Всяк на світі мене знає: я – ... (*Весна*)

Вихователь:

– Для кого створений цей світ? (*для людей*)

– Для чого Бог створив світ таким чудовим? (*щоб люди могли милуватися та користуватися багатствами світу*)

– Як треба ставитися до всього, що створив Бог? (*дбайливо, бережливо, з любов'ю*)

– Чи можна рвати перші квіти у парку? (*ні, тому що інші люди теж хочуть милуватися ними*)

– Чудовий світ створив Бог: дерева, квіти, трави... Та кож у парку є те, що зроблено людьми (*освітлення – стовпи, лампочки, дроти; скульптури; фонтан; альтанки та лавки для відпочинку тощо*)

Дидактична гра «Що створене, що зроблене?»

Вихователь демонструє дітям зображення різних предметів, а вони відповідають: *створене* Богом або *зроблене* людьми.

Наприклад: сонечко – створене Богом. Будинок? Корова? Машина? Дерево? Олівець? Квіти?

Вихователь:

– Багато зроблено людьми! (будинки, машини, меблі, одяг, книги тощо)

– Бог – Творець, а людина його – подоба. Ось чому всі люди творчі, талановиті, майстри своєї справи! Серед них є такі, яких Бог наділив особливим талантом. Вони багато працювали (працюють), створюючи для людей чудові картини (художники), музичні твори (музиканти), вірші, оповідання (письменники), літаки, машини, мости (інженери), будинки (архітектори).

– «І Бог на Свій образ людину створив, на образ Божий її Він створив, як чоловіка та жінку створив їх» – так написано в Біблії (Буття 1: 27)

– Але люди, навіть найталановитіші, можуть тільки відтворити (повторити) те, що вже створив Господь. Людина не може творити краще, ніж Бог.

Вихователь пропонує дітям подивитися навколо та звертає їхню увагу на чудову природу, створену Богом: теплий весняний день, свіже повітря, лагідне сонце, блакитне небо, зелена трава, перші квіти – який щедрий наш Бог!

Йтиму садом, полем, а чи лугом,
Буду я природі вірним другом.
Не столочу навіть і трави,
Я скажу їй: «Зеленій, живи!»
Коли лісом буду я іти,
Теж повсюди зерна доброти.
Побажаю дереву і пташці,
Щоб жили віки у мирі, щасті!

Діти разом із вихователем дякують Богу за турботу, ласку та любов.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 30

БЛАГОВІЩЕННЯ ДІВИ МАРІЇ

(Лк. 1: 26-38)

Мета: вчити дітей розуміти значення слів: Благовіщення, Діва Марія, янгол. Закріпити знання кольорів та пір року. Розвивати творче мислення, пам'ять, увагу, моторику дрібних м'язів рук. Виховувати у дітей любов до Бога.

Матеріал: ілюстрації з Дитячої Біблії, різнокольорові заготовки з паперу (тканини) для аплікацій: «Янгол», «Біла лілея».

Словник: Благовіщення, Діва Марія, Господня раба, Син Всевишнього, янгол, благодать, ймення, подружжя.

Хід заняття

Вихователь: Ісус Христос народився у щирих, добрих, порядних людей. Вони любили, шанували та слухалися Бога. Діва Марія та її чоловік Йосип жили в місті Назарет.

– Чи знали вони, що в них має народитися Син Божий? *(знали, янгол сповістив їм цю новину ще до народження Ісуса Христа)*

– Сталося це так: *(вихователь розповідає про Благовіщення Діви Марії та демонструє ілюстрації з Дитячої Біблії)*

– Дуже давно, навесні, Бог надіслав янгола Гавриїла до Діви Марії, щоб сповістити її, що в неї народиться Син Божий.

Янгол сказав: «Не бійся, Маріє, бо в Бога благодать ти знайшла! ... і Сина породиш, і даси Йому ймення Ісус. Він же буде Великий, і Сином Всевишнього званий ...».

«Я ж Господня раба: нехай буде мені згідно з словом твоїм!» – *відповіла янголу Марія.*

Вихователь: отже, янгол сказав Марії, що вона обрана Богом для виконання надзвичайного доручення: народження Сина Божого – майбутнього Спасителя людства, Ісуса Христа.

Запитання:

– Як звали подружжя, в якого народився Ісус Христос? (Марія, Йосип)

– Хто сповістив Діву Марію, що в неї народиться Син Божий? (янгол Гавриїл)

Вихователь: навесні люди люблять прикрашати свої оселі квітами, картинами, малюнками.

Вихователь пропонує дітям розглянути ілюстрації із зображенням білої лілеї та янгола.

Аплікація.

Вихователь пропонує дітям виготовити фігурку янгола та білу лілею – квітку Діви Марії, – символ духовної чистоти. Діти виготовляють аплікацію із різнокольорових заготовок з паперу (тканини): «Янгол», «Біла лілея» та прикрашають нею кімнату.

**Розробила
В. Сучок**

ЗАНЯТТЯ 31

ЛЮБОВ, ТУРБОТА, МИЛОСЕРДЯ, СПІВЧУТТЯ – РИСИ БОЖОГО ХАРАКТЕРУ

(Пс. 31: 8)

(Додаток № 11)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із Біблією. Вчити дітей розуміти, що Бог любить усіх людей. Вчити дітей розуміти значення слів: любов, милосердя, співчуття, турбота. Розвивати творче мислення, вміння сприймати на слух, пам'ять, увагу. Виховувати у дітей доброту, чуйність, милосердя, любов до ближнього, використовуючи як приклад Біблійні історії. Виховувати у дітей любов до Ісуса Христа.

Матеріал: Біблія, ілюстрації з Дитячої Біблії: «Воскресіння дочки Яіра» (Мр. 5:22-24, 35-43; Мт. 9:18-19, 23-25; Лк. 8:41-42, 49-56), «Як Господь нагодував п'ять тисяч людей» (Мт. 14:15-21; Мр. 6:35-44; Лк. 9:12-17; Ів. 6:5-13), «Ісус Христос із дітьми» (Мт. 18:1-5; Мт. 19:13-15), «Нагірна проповідь» (Мт. 5:1-8:1; Лк. 6:20-49). Вихователь може запропонувати дітям заняття за кожною із Біблійних історій.

Словник: любов – люблячий, турбота – турбується, співчуття – співчуває, милосердя, піклується, жаліє, лікує.

Хід заняття

Лунає духовна музика (М. Д. Леонтович. Херувимська пісня)

Вихователь:

– Діти, ми з вами багато говорили про Бога. Скажіть, будь ласка, який Він? (люблячий, добрий, милосердний, турботливий, справедливий)

– Бог – люблячий Батько для людей. Він не залишає нас ні вдень, ні вночі. «Око моє над тобою», – так говорить Бог людині. Він завжди приходить на допомогу, коли людина просить Його.

Вихователь пропонує дітям послухати історії із Біблії:

I.

– Бог прийшов на допомогу одному батькові – і воскресив його донечку.

– Господь лікував і зараз лікує хворих, тільки треба Його про це попросити в молитві.

Вихователь розповідає дітям історію про воскресіння дочки Яіра (Мр. 5:22-24, 35-43; Мт. 9:18-19, 23-25; Лк. 8:41-42, 49-56) та показує відповідні ілюстрації.

II.

– Наш Господь завжди піклується про людей. Він може нагодувати всіх голодних.

Вихователь розповідає дітям історію, як Господь нагодував п'ять тисяч людей двома рибами і п'ятьма хлібами (Мт. 14:15-21; Мр. 6:35-44; Лк. 9:12-17; Ів. 6:5-13) та показує відповідні ілюстрації.

III.

– На малюнку зображено Ісуса Христа з дітьми.

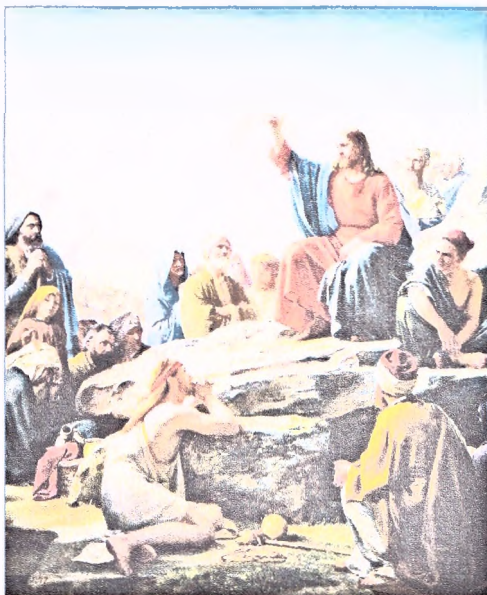
– Що вони роблять?

Вихователь розповідає дітям історію про Ісуса Христа і дітей (Мт. 18:1-5; Мт. 19:13-15) та показує відповідні ілюстрації.

IV.

– Ісус Христос – великий Учитель. Він хоче, щоб усі люди на Землі жили в любові, допомагали один одному, ділилися з іншими,

любили і шанували Бога. Там, де був Ісус Христос, збиралося багато людей. Він говорив їм про це, навчав їх. Люди уважно слухали Ісуса Христа!

– Що говорив їм Учитель? (навчав, як мають жити християни)

Вихователь розповідає дітям про Нагірну проповідь Ісуса Христа (Мт. 5:1-8:1; Лк. 6:20-49) та показує відповідні ілюстрації.

Вихователь пропонує дітям послухати вірш «**Мені небагато років**» за І. Везіковою.

за І. Везіковою

Мені небагато років,
Але я напевно знаю:
Господь береже мій спокій
І завжди допомагає.
Та якщо сльози образи
Мені до очей підступають,
Згадаю Христа, й одразу
У серці печалі немає.
Я знаю: хвилину кожну
Господь споглядає за нами.
І руки дбайливі Божі
Навіть ніжніші, як у мами.

Вихователь:

– Що ми можемо зробити, щоб мати Божий характер? *(за прикладом Господа ми повинні дбати про інших людей, про рослини, про тварин)*

– У кого є домашні тварини? Розкажіть, як ви про них піклуєтесь.

Вихователь:

– Коли ми робимо хороші справи, Бог радіє.

– Говорімо більше приємних слів один одному, допомагаймо батькам, слухаймося їх і звертаймося до Бога в молитві.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 32

РІЗНОБАРВНІСТЬ БОЖОГО ТВОРІННЯ

(Буття 9: 13-16)

Мета: вчити дітей аналізувати та узагальнювати. Повторити прикмети весни. Закріпити знання кольорів веселки. Розвивати творче мислення, пам'ять, увагу, сенсорне сприйняття, моторику дрібних м'язів рук. Виховувати любов, співчуття та дбайливе, турботливе й бережливе ставлення до створеної Богом природи.

Матеріал: прислів'я: «Квітень землю квітчає, з вирію пташок зустрічає», вірш «Веселочка» Л. Савчука, оповідання «Розмова дітей», фланелеграф, смужки веселки, набір для малювання фарбами.

Словник: квітчає, вирій, веселка.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям сказати, які зміни відбулися у природі, вказати ознаки весни (сонечко зігріває землю, стало тепліше, йде дощ, з'явилася зелена трава та перші квіти, прилетіли з вирію пташки).

Вихователь пропонує дітям для обговорення прислів'я: «Квітень землю квітчає, з вирію пташок зустрічає».

Вихователь розміщує на фланелеграфі смужки веселки.

- Як називаються ці різнокольорові смужки? (веселка)
- Де ви бачили веселку? (на небі, на малюнку)
- Коли з'являється веселка? (після весняного або літнього дощу)

Вихователь пропонує дітям послухати вірш Л. Савчука «Веселочка».

Веселочка

Дощ пройшов.
Веселочка різнобарвна
В небі засвітилася
Гарна, гарна
А мала Наталочка
Ронить слізки,
Отаку ж веселочку
Хоче в кіски.

Вихователь пропонує дітям назвати кольори веселки (червоний, жовтогарячий, жовтий, зелений, блакитний, синій, фіолетовий)

– Які ваші улюблені кольори? Чому? (зелений – колір трави і ялинки; жовтий – колір сонечка і курчаток; червоний – колір троянд і вишень тощо)

Вихователь пропонує дітям послухати оповідання «Розмова дітей»:

– Мій улюблений колір – червоний! – сказав Ваня.

– Чому? – спитала Марійка.

– Перед сходом сонця небо червоніє і перед тим, як сонце заходить, – також. Найгарніші квіти на землі: троянда і червона гвоздичка. Червона сунічка, вишня, яблука теж восени червоніють. Тому це мій улюблений колір.

– А мій улюблений колір – білий, – зауважив Коля. – Зимом падають білі сніжинки на землю, і ми можемо їздити на санчатах. Весною багато дерев цвітуть білим кольором. Мої улюблені квіти – біла лілія і проліски.

– Мені більше всього подобається зелений колір, – сказав Мишко. Луг, ліс, огірочок, ківі – все зеленого кольору.

– Я не розумію, чому нікому не подобається синій колір? Це найкращий колір, – доповнив Павло. Небо синє, вода у морях і озерах синя. І у моєї мами очі також сині-сині. Синій колір – найкращий!

– Хіба буває колір кращий за жовтий? Поля із пшеницею та соняхами – жовті. Жовтий такий гарний! – сказала Ліза.

Так діти, перебиваючи один одного, хотіли з'ясувати, який колір найкращий.

– А чи буває найкращий колір?

Вихователь пропонує дітям розглянути веселку:

– Веселку розфарбував Господь! Вона яскрава, різнобарвна!

– Добре, що і на Землі все різнокольорове! Бог розфарбував світ різними кольорами. Чому?

– Що було б, якби все було червоного (синього, жовтого) кольору?

Дидактична гра «Предмети кольорів веселки»

Вихователь каже і демонструє колір веселки, а дітям пропонує називати предмети цього кольору: червоний – малина, вишня, троянда; жовтий – лимон, диня, соняхи; зелений – огірок, яблуко, капуста, трава.

Малювання.

Вихователь пропонує дітям намалювати веселку фарбами на білому папері.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 33 ВЕЛИКДЕНЬ – СВЯТО ЖИТТЯ

(Мт. 28: 1-10)

(додаток № 12)

Мета: ознайомити дітей із подією Воскресіння Ісуса Христа та з народними звичаями. Вчити дітей розуміти значення слів: Великдень, Пасха, Воскресіння, любов, милосердя. Розвивати творче мислення, вміння сприймати на слух, пам'ять, увагу, моторику дрібних м'язів рук. Виховувати вдячність та любов до Бога, почуття радості.

Матеріал: Дитяча Біблія, фланелеграф, ілюстрації, вірш В. М. Герасим'юка «Христос воскрес!», запис Великодніх пісень, набір для виготовлення писанок.

Словник: Великдень, Пасха, Воскресіння, писанка.

Хід заняття

Вихователь: Наближається свято Великодня, а ще його називають свято Воскресіння Ісуса Христа, Пасха.

– Що ви знаєте про це свято? *(всі радіють, Ісус Христос переміг смерть, Він воскрес!)*

Вихователь пропонує дітям послухати вірш «Христос воскрес!» В. М. Герасим'юка.

Чого всі радіють:

І мама, і тато,

Бабуні й дідуні,

І навіть малята?

Ще й звуки чарівні

Нам ллються з небес –
Бо свято сьогодні,
Христос наш воскрес!
Давно вже звершив Він
Це диво із див –
Ціною життя всіх
Звільнив від гріхів.
Ми славу підносим
Його до небес –
Христос наш воскрес,
Він навіки воскрес!

Вихователь: на свято Воскресіння Ісуса Христа люди особливому вітаються один з одним. На привітання «Христос воскрес!» відповідають «Воістину воскрес!».

– Привітаймо один одного з цим чудовим святом! (діти вітають один одного)

Вихователь пропонує дітям послухати вірш.

Зоряна Живка

Привіт, горобчику! Ти знаєш –
Христос воскрес?!
Ця звістка райдужно лунає
Аж до небес!
Привіт, кульбабко! Знаєш ти –
Смерть переміг Ісус?!
Немає влади в темноті,
Я Богові молюсь!
О сонечку, привіт, привіт!
Зі мною порадій!
Любов'ю викупив наш світ

Господь, Спаситель мій!
Співають небо і земля,
Луна хвала над світом,
Бо кожне серце промовля:
Воскрес наш Викупитель!

Вихователь:

– Все навколо радіє і нагадує нам, що Ісус Христос живий: і зелена трава, і перші весняні квіти, і маленькі пташенята. Вони дарують Спасителю свою красу та чудові пісні.

– Подякуймо Ісусу Христу за Його безмежну любов до нас. Подаруймо Йому наші добрі серця і гарні вчинки.

Вихователь пропонує дітям послухати запис Великодніх пісень та спробувати виконати їх.

Вихователь: в Україні на Великдень люди випікають солодкі паски та розмальовують писанки.

Вихователь демонструє різноманітні писанки та пропонує дітям спробувати розмалювати їх самим.

Вихователь пропонує дітям молодшої групи відвідати свято Великодня, що підготували діти старшої групи.

Розробила Л. Мамалиженко

ЗАНЯТТЯ 34

СІЕМО ЗЕРНЯТКА ЛЮБОВІ

Мета: вчити дітей доброму ставленню один до одного. Закріпити знання про повітря, світло, сонячні промінці, воду. Розвивати творче мислення, пам'ять, увагу, моторику дрібних м'язів рук, рухову активність дітей. Виховувати у дітей бажання дружити один з одним, любити ближніх, бути ввічливими, чуйними, добрими. Виховувати дбайливе ставлення до створеної Богом природи.

Матеріал: інструменти для посіву насіння чорнобривців.

Словник: ближній, зернятко, насіння, піклуватися.

Хід заняття

Вихователь:

– Настав новий день! Бог вітає нас гарним сонячним ранком.

– Одна із Божих заповідей звучить так: «Любіть один одного»!

– Як ви розумієте цю заповідь Бога? (*дружити один з одним, допомагати, гарно поводитися*)

Вихователь пропонує дітям створити коло, взявшись за руки.

– Ми створили чудове коло – коло друзів! Кожен відчуває у власних долоньках долоньки своїх друзів!

Вихователь пропонує дітям послухати вірш:

– Це звернення до найкращого нашого друга, якого ми любимо, до Бога!

Сонечко зранку проміння роздає,
Дякую, Господи, що Ти в мене є!
Відкриває Молитва сердечко моє,
Тішиться Господь, що ми в Нього є.

Вихователь:

– Діти, що потрібно робити, аби бути друзями? *(допомогати один одному, поважати один одного, намагатися зрозуміти друга, вчитися радіти за друга, бути чуйним)*

– А ще потрібно говорити один одному приємні, ввічливі, добрі слова. Які це слова? *(дякую, будь ласка, вибач, доброго ранку, доброго дня тощо)*

– Від гарних слів людині стає радісно, покращується настрій. А від недобрих слів? *(люди інколи плачуть, погіршується настрій, людина може захворіти)*

– Як ви розумієте прислів'я: «Добре слово краще за цукор і мед»?

– Діти, уявіть, що слово стало зернятком! *(вихователь показує дітям зернятка у горнятку)*

– Надзвичайно важливо, щоби наші слова були гарні, розумні, добрі.

– Як ви розумієте прислів'я: «Що посієш, те й пожнеш»?

Гра «Зернятко»

Вихователь пропонує дітям промовляти слова вірша «Сіймо зернятко любові!», супроводжуючи його відповідними рухами:

Сієм зернятко, сієм зернятко –

Зернятко любові в мені. *(2 рази), (діти показують на себе)*

В морі хвилі, в морі хвилі –

Як в мені любов. *(2 рази), (діти показують на себе)*

Сходить зернятко. Сходить зернятко –

Зернятко любові в мені. *(2 рази), (діти показують на себе)*

Вихователь:

– Діти, прийшла весна! Навесні люди висівають різні зернятка (насіння) в землю.

Вихователь пропонує дітям висіяти зернятка в землю:

– У нас угорняткує зернята (насіння) квітів чорнобривців.

– У ваші долоньки я покладу насіння, а ви посійте його в землю та полийте водою.

Вихователь показує, як треба сіяти насіння в землю.

– Стаканчики із посіяними зернятами стоятимуть у куточку природи. Ми будемо спостерігати за ними та доглядати їх. Коли сіянці підростуть, ми висадимо їх на клумбах у дитячому садочку.

Вихователь:

– Чи радісно вам від того, що ви посіяли квіти?

Сьогодні малята сіють зернята.

Уперше в житті вони садять квіти.

Від цього і радість у них на лиці,

І сонце вітає малих «Молодці!»

– Насіння чорнобривців обов'язково проросте, тому що ми будемо доглядати за ним (*поливати, рихлити землю, тримати у світлому й теплому місці*)

– А щоб у нашому серці «проростали» добрі справи, ми любитимемо один одного та говоритимемо тільки гарні слова!

Розробила Т. Яременко

ЗАНЯТТЯ 35 КВІТИ – ПРОМІНЧИКИ БОЖОЇ КРАСИ

Мета: вчити дітей бачити красу навколишнього світу. Вчити берегти та піклуватися про рослини й тварини. Закріпити назви квітів та знання кольорів. Розвивати пам'ять, мислення, увагу, сенсорне сприйняття. Розвивати рухову активність дітей. Виховувати дбайливе ставлення до створеної Богом природи. Через красу природи виховувати любов та вдячність до Того, Хто її створив.

Матеріал: загадки про квіти, набір для виготовлення аплікації, матеріал для рухливої гри «Бджілки збирають мед із квітів».

Словник: ромашка, дзвіночок, троянда, конвалія, бузок, тюльпан, навколишній світ, бджілка.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям відгадати загадки (за В. Пановою):

Золоті серденька,
Промінці біленькі.
Ці веселі квіти
Нам дарує літо. (Ромашка)

Хоч і схожий він на дзвоник,
Та тихесенько стоїть.
Скільки б я не колихала,
Він не дзеленчить. (Дзвіночок)

Що за квіточка пахуча,
Дуже гарна та колюча?
Рвать себе не дозволяє,
Колючками всіх лякає. (Троянда)

Вихователь пропонує дітям ознайомитися з квітами, які ростуть на клумбах дитячого садочка:

– Квіти – особливе Боже творіння! Вони надзвичайно різноманітні, різнокольорові, великі й маленькі – створені, щоби прикрашати вулиці, будинки, парки, сквери, поля, ліси й гори!

– Ось крихітна квіточка – конвалія, вона росте у затінку і не любить прямих сонячних променів. Проте вона тендітна, ніжна з надзвичайно приємним і сильним запахом!

– Якого кольору квіти конвалії? (білого)

Вихователь пропонує дітям розглянути і понюхати конвалію.

– Дякуємо Тобі, Боже, за цю крихітну квіточку!

– Біля паркану росте розлогий бузковий кущ. Маленькі квіточки бузку зібрані у великі китиці.

– Якого кольору квіти бузку? (білого, бузкового)

– Вітерець розносить пахощі бузку – і ми відчуваємо ще здалеку чудовий аромат цих квітів.

– Центральною алеєю вишикувалися тюльпани. Аромат цих квітів ледь помітний, але вони надзвичайно яскраві й різнокольорові.

– Якого вони кольору? (червоного, жовтого, білого)

– Дякуємо Тобі, Боже, за чарівні квіти!

– Вони радують і милують око дорослим і маленьким, своєю красою тішать і дарують приємні хвилини. Бережімо їх!

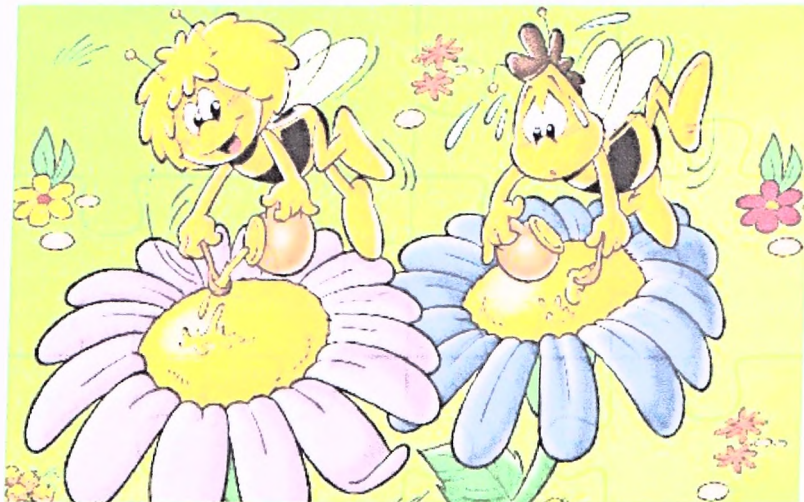
Аплікація.

Вихователь пропонує дітям виготовити аплікацію «Квіти». (колективну або індивідуальну)

Рухлива гра «Бджілки збирають мед із квітів».

Штучні квіти вихователь розкладає на килимку (тра-
ві). Всі діти – «бджілки».

Лунає музика – і діти «літають», зображуючи рухи бджі-
лок. Коли музика стихає, діти-«бджілки» обирають квітку та
присідають біля неї. Гру повторюють 4–5 разів.

Розробила В. Сучок

ЗАНЯТТЯ 36

УКВІТЧАЙМО НАШУ ЗЕМЛЮ

Мета: вчити дітей аналізувати та узагальнювати. Вчити бачити красу навколишнього світу. Вчити берегти та піклуватися про рослини. Розвивати пам'ять, мислення, увагу, музичний слух. Виховувати бажання створювати красу навколо себе. Виховувати дбайливе ставлення до створеної Богом природи. Через красу природи виховувати любов та вдячність до Того, Хто її створив.

Матеріал: сіянці чорнобривців, інвентар для посадки, вода, пісня «Співучі чорнобривці» на слова Т. Малахової.

Словник: чорнобривці, насіння, сіянці.

Хід заняття

Вихователь пропонує дітям оглянути сіянці чорнобривців.

Запитання:

- Насіння яких квітів ми посіяли? (чорнобривців)
- Який вигляд мали чорнобривці, коли були насінням? (маленькі голочки)
- Як виглядали перші сходи чорнобривців? (маленькі зелені листочки)
- На що схожі сіянці чорнобривців зараз? (маленькі зелені кущики)
- Завдяки чому насінина перетворилася на сіянець? (земля, вода, світло, тепло)
- Насінинки чорнобривців проросли тому, що ви, діти, були слухняні, чемні, дружні, говорили гарні слова.

Вихователь пропонує дітям висадити сіянці чорнобривців у квітник.

– Для роботи знадобляться лопата, граблі, лійка з водою.

У квітнику вихователь показує, як треба висаджувати та поливати рослини. Пропонує дітям повторити дії, вчить доводити справу до кінця.

Вихователь акцентує увагу дітей на тому, що вони зробили гарну справу.

Вихователь пропонує дітям послухати вірш:

Чорнобривці – тендітна краса,
В пелюстках тремтлива роса.
Люблю я квіти живі,
Творець їх дарує тобі й мені.

Вихователь: Діти, щоби сіянці прийнялися, їх потрібно поливати, розпушувати землю, берегти – не топтати й не зривати. І чорнобривці віддають нам красивими пахучими квітами. Квіти чорнобривців не тільки гарні, але й корисні.

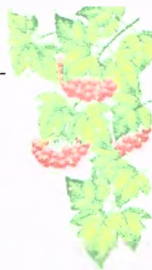
Їх сушать і додають у чай. Напій набуває чудового аромату і смаку та має корисні цілющі властивості – заспокоює та піднімає настрій.

Чорнобривці швидко виростуть та будуть радувати нас своєю красою. Коли вони перецвітуть, ми зберемо насіння – голчасті зернятка, щоб висадити їх наступного року.

*Вихователь пропонує дітям заспівати під звуки сопілки пісню «**Співучі чорнобривці**» на слова Т. Малахової.*

Чорнобривці на пригірку
Посіяла мати.
А я взяв свою сопілку
Й починаю грати.
Тілі-тілі, тілі-тілі.
Починаю грати.
Стали наші чорнобривці
Гарні, як дівчата.
І шепочуть до сопілки:
– Хочемо співати!
Тілі-тілі, тілі-тілі.
Хочемо співати.

Розробила Т. Яременко

ДОДАТКИ

Додаток № 1

В. Сухомлинський

Краплинка роси

Рано-вранці на квітці троянди прокинулась Краплинка роси.

– Як я тут опинилась? – думає Краплинка. – Увечері я була високо в небі. – І захотілось їй знову в небо.

Пригріло Сонечко. Випарувалася Краплинка, піднялась високо-високо у блакитне небо, до самого Сонечка. А там – тисячі інших краплинок. Зібралися усі в чорну хмару й задурили Сонечко.

– Чого це ви заховали мене від людей? – розгнівалось Сонечко.

І послало на хмару вогненну стрілу. Вдарила вогненна стріла, загримів грім. Злякалась чорна хмара й розійшлася. Пішов дощ. Упала Краплинка на землю.

– Дякую тобі, Краплинко, – промовила Земля. – Я так скучила за тобою.

Додаток № 2

Бруно Ферреро

Вівця

Вівця, щойно її створили, одразу зрозуміла, що вона – найслабша серед усіх звірів. Її серце постійно прискорено билось через страх, що на неї нападуть інші, сильніші й агресивніші, а захищатися вона не вміла.

Тому вівця вирішила звернутися до Творця й вилити перед Ним усі свої тривоги та страхи.

– Ти хочеш, щоб я наділив тебе якимись засобами для захисту? – співчутливо запитав Господь Бог.

– Так.

– Чи підійшли б тобі гострі зуби?

Вівця заперечливо захитала головою:

– Я не зможу тоді скувати ніжну траву. А до того ж почнуть казати, що я розбійниця.

– Чи хотіла б ти мати великі кігті?

– О, ні. Думаю, що я почала б користуватися ними не для мудрих цілей...

– Я міг би вприснути отруту в твій язик, – терпеливо продовжував Бог.

– Про це не може бути й мови. Всі мене б зненавиділи і почали зневажати, як змію.

– А як ти ставишся до міцних рогів?

– О ні. Ніхто не захоче зі мною бавитися.

– Але щоб оборонятися, ти мусиш мати щось, що завдавало б болю твоєму нападникові.

– Я мала б завдавати болю? Ні, я не хочу. Краще залишуся такою, як є ...

Додаток № 3

В. Сухомлинський

Майстерність

Це було дуже давно. В одному селі на Україні дівчатам і жінкам закортіло показати свою майстерність. Домовились, що в неділю всі прийдуть на сільський майдан, і кожна принесе найкраще, що вона зробила своїми руками: вишитий рушник, полотно, скатертину.

І ось у неділю дівчата і жінки прийшли на майдан. Принесли безліч дивовижних речей. У дідусів і бабусь, яким громада доручила назвати найкращих майстринь, аж очі

розбіглися – так багато було талановитих жінок і дівчат. Дружини і дочки багатіїв принесли вишиті золотом і сріблом шовкові покривала, тонкі мереживні занавіски.

Але несподівано для всіх перемогла Марина – дружина бідняка. Вона не принесла ні вишитого рушника, ні мережива, хоча усе це вміла чудово робити. Вона привела п'ятирічного сина Петруся. А Петрусь приніс жайворонка, якого сам вирізав з дерева. Приклав Петрусь жайворонка до губ і заспівала, защебетала пташка, як жива.

Усі стояли, затамувавши подих, а над майданом, у блакитному небі, заспівав справжній, живий жайворонок, який прилетів на спів Петрусевого жайворонка.

«Той, Хто створив розумну і добру людину, – найкращий Майстер...», – таке було рішення старих людей.

Додаток № 4

Бруно Ферреро

Свято сотворіння

Закінчивши сотворіння світу, Бог, на сьомий день, вирішив зробити Собі свято. Всі сотворіння, новесенькі, захотіли зробити Богові якнайкращі дарунки.

Білочка принесла Йому горішки і мигдаль, кролик – моркву, вівці – теплу м'яку вовну, корови – густе пінисте молоко.

Мільярди ангелів вишикувалися півколом і почали співати божественні серенади.

Людина також, хвилюючись, чекала свого виходу. «Що я можу подарувати? Квіти мають запах, бджоли – мед, навіть слони обіцяли, що влаштують Господу Богу душ, а потім висухать Його своїми хоботами».

Людина стояла в кінці черги й не припиняла журитися, тоді як інші створіння проходили перед престолом Творця та складали Йому свої дари.

Коли залишалося лиш декілька створінь: черепаха, слимак і лінивець, – людина впала в паніку.

Нарешті надійшла її черга.

Людина, якій здавалося, що вона не може подарувати Господу нічого такого ж прекрасного, як інші створіння, сіла Йому на коліна, пригорнулася до Нього і промовила: «Я Тебе люблю!»

Лице Господа Бога просвітліло, і всі створіння зрозуміли, що людина подарувала щось таке, чого ніхто не в змозі був подарувати.

Додаток № 5

Колядки

Ой, зійшла, зійшла
Правда на Землю
І обіцяла на світі жить.
Всім розказала, як треба людям,
Як треба жити, як Бог велить.

Де ж тая правда
Звідки з'явилась,
Де ж вона нині на світі є?
У Віфлеємі, в яслах родилась,
А тепер у вірних серцях живе.
Христос є правда, Христос є світло,
Христос є хлібом життя для нас.
О, якби люди зі всього світу
Прийшли б до Нього, Він би їх спас.

Я маленький хлопчик
Сів собі на стовпчик,
На сопілці граю,
Христа прославляю.
З Різдвом у цій хаті,
Будьте всі багаті!

Хай Ісус маленький,
Повік буде вам любенький,
За вас Господа благає,
Христос ся рождає!

Я маленький пастушок
Загорнувся в кожушок
На скрипочку граю,
Вас усіх вітаю.
А ви, люди, чуйте,
Коляду готуйте –
Яблучка, горішки.
Це мої потішки.

Додаток № 6

К. Маршам
переклад В. Сучок (скорочено)

Різдвяна ялинка для пташок

Залишалося всього декілька днів до Різдва Христового. На вулиці йшов густий, лапатий сніг. Коли ми занесли до хати вечірню газету, вона була вся у снігу. На першій сторінці її великими буквами було написане оголошення.

«Увага, друзі пташок! Для пташок настала голодна пора. Їм дуже важко знайти їжу. Згадаємо про бідних птахів під час свята Різдва!»

Цю об'яву я прочитала Петру.

– Я знаю, що робити! – замахав він збуджено руками. – Необхідно поставити пташкам Різдвяну ялинку.

Ми в сім'ї вирішили з чоловіком, що це чудова ідея.

Взявши невелику гілку смереки, ми приладнали до неї годівничку і прикрасили сухими ягідками із запасів на зиму.

Потім ми зробили грудочки із сала та соняхів, взяли круп, і все це розвісили на нашій ялиночці.

Повернувшись у дім, ми стали спостерігати за годівничкою через вікно. Першими прилетіли два горобчики, потім синиця, а потім – ще кілька пташок. Як вони раділи своїй Різдвяній ялинці! Потім прилетіли два снігурі. Одна синичка перестала клювати, вилетіла на дах годівнички та голосно зацвірінькала. Слухаючи її радісний голос, кожен із нас подумав, що синичка співала різдвяну пісеньку.

В нашому домі стало ще більш весело й святково.

Додаток № 7

В. Сухомлинський

Поздоровляємо

Урок у другому класі. Галя підносить руку.

– Що ти хочеш сказати, Галю? – питає Ганна Олексіївна.

– У Марійки братик народився, – сповіщає Галя. А Марійка – це її подруга. Діти оглядаються з цікавістю на Марійку. Дівчинка аж знітилася.

– Як це добре! – каже Ганна Олексіївна. Вона підходить до Марійки й цілує її.

– Поздоровляємо Марійчину маму з сином, а Марійку – з братиком.

У класі тихо-тихо.

– А що це значить – поздоровляємо? – питає Микола.

– Це значить, що у Марійчиної мами, у татка й у самої Марійки – велике щастя. Народилась людина – й принесла щастя багатьом людям.

У Марійчиної мами народився син.

У Марійчиного тата народився син.

У Марійки народився брат.

У Марійчиного дідуся народився онук.

У бабусі Марійчиної народився онук.

У дядька Марійчиного народився племінник, небіж.

А в нас народився новий приятель.
Он скільки людей стали щасливіші.
Он скільком людям приніс щастя Марійчин брат.
Он чого ми поздоровляємо.

Поздоровляємо – це значить: радіємо разом із Марійчиними мамою й татком, бабусею і дідусем, і з дядьком Марійчиним.

Діти радісно загомоніли:

– Поздоровляємо... Поздоровляємо...

В. Беличенко

Будь слухняною

Божа ласка душу гріє
Вдень і серед ночі.
«Ти моє ягнятко миле, –
Бог мені шепоче. –
Ти зі Мною у безпеці,
У Моїх долонях,
Будь слухняною, малечо,
Моя люба доню!»

Додаток № 8

В. Сухомлинський

Мати – єдина

У череді було триста корів. І всі вони – сірі. Не могли чередники відрізнити одну від другої. Щоб якось запримітити корову, чередники на лівому розі в кожній написали її кличку: Зірка, Щира, Лиска, Фіалка...

І от у однієї корови вночі народилося теля. Ледве з'явилося, зараз же до вимені – ссе молочко. Корова його облизує, хвостом від нього мух відганяє.

Теля не відходить од матері. Коли вночі лягає відпочити, корова стоїть над ним, береже його сон.

Та якось теля відстало від матері. Пасеться череда, і мати чомусь не йде до теляти. Мукає воно й жалібно дивиться на череду. Потім побігло. Бігає від однієї корови до другої, обнюхує всіх. І таки знайшло свою матір.

– Як же воно її знайшло? – питає підпасич Юрко в старого чередника, діда Панаса.

– Знайшло, бо мати – єдина, – відповів дід Панас.

Є. Железняков

Хай живе наш рідний дім!
Тепло й затишно у нім.
Тут і тато, тут і ненька,
І бабусенька рідненька.

І веселий наш дідусь
Крутить пишний русий вус.
Хай живе наш рідний дім.
Тепло й затишно у нім.

Додаток № 9

В. Сухомлинський

Як білочка дятла врятувала

Серед зими потепліло, пішов дощ, а потім знову замерзло. Вкрилися льодом дерева, зледеніли шишки на ялинках. Нема чого їсти дятлові, стукає об лід, а до кори не достукається. Сів дятел на ялинці й плаче. Падають гарячі сльози на сніг, замерзають. Дивиться білка з дупла – дятел плаче. Стриб, стриб, – прибігла до дятла. «Чого це ти, дятле, плачеш?» – «Немає чого їсти, білочко».

Жаль стало білочці дятла. Винесла вона із дупла велику ялинову шишку. Поклала між стовбуром і гілкою. Сів дятел біля шишки та й ну довбати її дзьобом.

А білочка сидить біля дупла й радіє. І білченята в дуплі радіють. І сонечко в небі радіє.

В. Сухомлинський

Як Сергійко навчився жаліти

Сергійко гуляв собі біля ставка. І побачив дівчинку, що сиділа на березі. Підходить до неї, а вона й каже:

– Не заважай мені слухати, як хлюпочуть хвилі.

Сергійко здивувався. А потім узяв та й кинув у ставок камінець.

Дівчинка й питає:

– Що ти кинув у воду?

Сергійко ще більше здивувався.

– Хіба ти не бачила? Я кинув камінець.

Дівчинка й каже:

– Я нічого не бачила, бо я сліпа.

Сергійко довго дивився на дівчинку. Він не міг уявити: як це воно, коли людина не бачить?

Настала ніч. Сергійко ліг спати. Серед ночі прокинувся. Його розбудив шум за вікном. Шумів вітер, у шибки стукав дощ. А в хаті було темно. Сергійкові стало страшно. Йому пригадалася сліпа дівчинка. Тепер він уже не дивувався – його серце стиснув жаль.

Як же вона, бідна, живе в темряві? Сергійкові хотілося, щоб швидше настав день. Він піде до сліпої дівчинки та пожаліє її.

Додаток № 10*В. Сухомлинський***Я вирощу внучку, дідусю**

У садку росте стара вишня. Маленький хлопчик Олесь побачив неподалік від неї маленьку вишеньку та й питає дідуся:

– Дідусю, де взялася ця маленька вишенька?

– З кісточки вироста, – відповів дідусь. – То це донечка старої вишні?

– Так, донечка!

– А внучка у старої вишні буде?

– Буде, – відповів дідусь, – якщо ти викопаш оцю маленьку вишеньку, діждешся з неї ягідок, посадиш кісточку, то з кісточки виросте внучка старої вишні. Олесь задумався.

– Я вирощу внучку старої вишні, – сказав Олесь.

– Не для себе, так для інших. Хай тішить вишеньками.

Додаток № 11*С. Загорулько***Соняшник**

На моїм городі сонях
Квітне-розквітає
І за сонцем пильно-пильно
Він спостерігає.

Ріс, до сонечка тягнувся,
Радісний, високий,
І на сонечко став схожий,
Мій золотоокий.

Я на небо теж дивлюся,
Бачу милість Божу,
Бо на Господа Ісуса
Хочу бути схожим.

Додаток № 12

В. Зибкін

Пасха – світле свято правди

Пасха – світле свято правди,
Свято чуда із чудес!
Божий Син прийшов з небес,
Муки переніс і хрест.
Ну, а потім – диво дивне:
Ісус Христос воскрес!

Є. Скачкова

Христос воскрес!

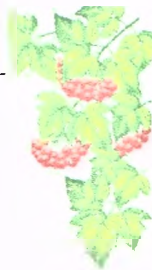
Тихо листя в садку шепотіло:
«Він воскрес! Він насправді воскрес!»
Над полями та лісом бриніло
Це відлуння із чистих небес.

«Він воскрес!» – кожна квітка всміхалась,
«Він воскрес!» – хвилювались ліси.
І трава тихо Богу вклонялась,
Не ховаючи сльози роси.

«Він воскрес!» – моє серце співає, –
«Мій Господь, мій Спаситель живий!»
З рук Ісуса дарунок приймаю –
Божу милість і день цей новий.

Ж. О. Д. Енгр. "Сім'я Гийон-Летьєр". Олівець. 1819

ВІРШІ З БІБЛІЇ У ПЕРЕКЛАДІ ІВАНА ОГІЄНКА ДО ЗАНЯТЬ:

Стор. 10

Заняття 2. НАШ СВІТ – ПРЕМУДРИЙ ЗАДУМ ТВОРЦЯ

Буття 1: 1-2

На початку Бог створив Небо та землю. А земля була пуста та порожня, і темрява була над безоднею, і Дух Божий ширяв над поверхнею води.

Стор. 13

Заняття 3. СВІТЛО – ПЕРЕДУМОВА ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ

Буття 1: 3-5

І сказав Бог: Хай станеться світло! І сталося світло. І побачив Бог світло, що добре воно, і Бог відділив світло від темряви. І Бог назвав світло: День, а темряву назвав: Ніч. І був вечір, і був ранок, день перший.

Стор. 15

Заняття 4. ВСЕ ЖИВЕ ПОТРЕБУЄ ПОВІТРЯ

Буття 1: 6-8

І сказав Бог: Нехай станеться твердь посеред води, і нехай відділяє вона між водою й водою. І Бог твердь учинив, і відділив воду, що під твердю вона, і воду, що над твердю вона. І сталося так. І назвав Бог твердь Небо. І був вечір, і був ранок день другий.

Стор. 17

Заняття 5. ВОДА – ЧУДО БОЖОГО ТВОРІННЯ

Буття 1: 9-10

І сказав Бог: Нехай збереться вода з-під неба до місця одного, і нехай суходіл стане видний. І сталося так. І назвав

*Бог суходіл: Земля, а місце зібрання води назвав: Море.
І Бог побачив, що добре воно.*

Стор. 22

Заняття 7. РОСЛИНИ – ЗЕЛЕНЕ ВБРАННЯ ЗЕМЛІ

Буття 1: 11-13

І сказав Бог: Нехай земля вродить траву, ярину, що насіння вона розсіває, дерево овочеве, що за родом своїм плід приносить, що в ньому насіння його на землі. І сталося так. І земля траву видала, ярину, що насіння розсіває за родом її, і дерево, що приносить плід, що насіння його в ній за родом його. І Бог побачив, що добре воно. І був вечір, і був ранок, день третій.

Стор. 25

Заняття 8. СОНЦЕ, МІСЯЦЬ, ЗОРІ – НЕБЕСНІ СВІТИЛА

Буття 1: 14-19

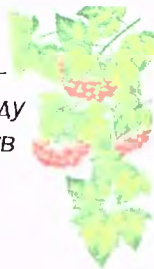
І сказав Бог: Нехай будуть світила на тверді небесній для відділення дня від ночі, і нехай вони стануть знаками, і часами умовленими, і днями, і роками. І нехай вони стануть на тверді небесній світилами, щоб світити над землею. І сталося так. І вчинив Бог обидва світила великі, світило велике, щоб воно керувало днем, і світило мале, щоб керувало ніччю, також зорі. І Бог умістив їх на тверді небесній, щоб світили вони над землею, і щоб керували днем та ніччю, і щоб відділювали світло від темряви. І Бог побачив, що це добре. І був вечір, і був ранок, день четвертий.

Стор. 27

Заняття 9. РИБИ – МЕШКАНЦІ ВОДОЙМИЩ

Буття 1: 20-23

І сказав Бог: Нехай вода виройть дрібні істоти, душу живу, і птаство, що літає над землею під небесною твердю. І створив Бог риби великі, і всяку душу живу плазуючу, що її вода виройла за їх родом, і всяку пташину крилату за родом її. І Бог побачив, що добре воно. І поблагословив їх Бог,

кажучи: Плодіться й розмножуйтеся, і наповнюйте воду в морях, а птаство нехай розмножується на землі! І був вечір, і був ранок, день п'ятий.

Стор. 29**Заняття 10. ПТАШКИ – МЕШКАНЦІ НЕБА**

Буття 1: 20-23

І сказав Бог: Нехай вода виройть дрібні істоти, душу живу, і птаство, що літає над землею під небесною твердю. І створив Бог риби великі, і всяку душу живу плазуючу, що її вода виройла за їх родом, і всяку пташину крилату за родом її. І Бог побачив, що добре воно. І поблагословив їх Бог, кажучи: Плодіться й розмножуйтеся, і наповнюйте воду в морях, а птаство нехай розмножується на землі! І був вечір, і був ранок, день п'ятий.

Стор. 35**Заняття 12. ПІДСУМКОВЕ**

Книга Псалмів 150:6

Все, що дихає, хай Господа хвалить! Алілуя!

Стор. 38**Заняття 13. ТВАРИНКИ – БРАТИ НАШІ МЕНШІ**

Буття 1: 24-25

І сказав Бог: Нехай видасть земля живу душу за родом її, худобу й плазуюче, і земну звірину за родом її. І сталося так. І вчинив Бог земну звірину за родом її, і худобу за родом її, і все земне плазуюче за родом його. І бачив Бог, що добре воно.

Стор. 41**Заняття 14. ЛЮДИНА –
НАЙДОСКОНАЛІШЕ ТВОРІННЯ БОЖЕ**

Буття 1: 26-31

І сказав Бог: Створімо людину за образом Нашим, за подобою Нашою, і хай панують над морською рибою, і над

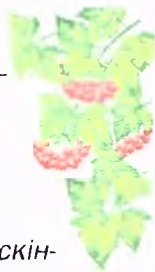
птаством небесним, і над худобою, і над усею землею, і над усім плазуючим, що плазує по землі. І Бог на Свій образ людину створив, на образ Божий її Він створив, як чоловіка та жінку створив їх. І поблагословив їх Бог, і сказав Бог до них: Плодіться й розмножуйтеся, і наповнюйте землю, оволодійте нею, і пануйте над морськими рибами, і над птаством небесним, і над кожним плазуючим живим на землі! І сказав Бог: Оце дав Я вам усю ярину, що розсіває насіння, що на всій землі, і кожне дерево, що на ньому плід деревний, що воно розсіває насіння, нехай буде на їжу це вам! І земній усій звірині і всьому птаству небесному, і кожному, що плазує по землі, що душа в ньому жива, уся зелень яринна на їжу для них. І сталося так. І побачив Бог усе, що вчинив. І ото, вельми добре воно! І був вечір, і був ранок, день шостий.

Стор. 45

Заняття 15. ЛЮДИНА – ОБРАЗ І ПОДОБА БОЖА

Буття 1: 26-31

І сказав Бог: Створімо людину за образом Нашим, за подобою Нашою, і хай панують над морською рибою, і над птаством небесним, і над худобою, і над усею землею, і над усім плазуючим, що плазує по землі. І Бог на Свій образ людину створив, на образ Божий її Він створив, як чоловіка та жінку створив їх. І поблагословив їх Бог, і сказав Бог до них: Плодіться й розмножуйтеся, і наповнюйте землю, оволодійте нею, і пануйте над морськими рибами, і над птаством небесним, і над кожним плазуючим живим на землі! І сказав Бог: Оце дав Я вам усю ярину, що розсіває насіння, що на всій землі, і кожне дерево, що на ньому плід деревний, що воно розсіває насіння, нехай буде на їжу це вам! І земній усій звірині і всьому птаству небесному, і кожному, що плазує по землі, що душа в ньому жива, уся зелень яринна на їжу для них. І сталося так. І побачив Бог усе, що вчинив. І ото, вельми добре воно! І був вечір, і був ранок, день шостий.

Стор. 48

**Заняття 16. ПРАЦЯ ТА ВІДПОЧИНОК –
БОЖА ПОСТАНОВА**

Буття 2: 1-3

І були скінчені небо й земля, і все воїнство їхнє. І скінчив Бог дня сьомого працю Свою, яку Він чинив. І Він відпочив у дні сьомім від усієї праці Своєї, яку був чинив. І поблагословив Бог день сьомий, і його освятив, бо в нім відпочив Він від усієї праці Своєї, яку, чинячи, Бог був створив.

Стор. 52

Заняття 17. БОЖІ ТВОРІННЯ Є ПРИКЛАДОМ ДЛЯ ЛЮДЕЙ

Пр. 30: 24-28

Оці ось чотири малі на землі, та вони вельми мудрі: мурашки, – не сильний народ, та поживу свою заготовлюють літом; борсуки, – люд не сильний, та в скелі свій дім вони ставлять; немає царя в сарани, але вся вона в строї бойовім виходить; павук тільки лапками пнеться, та він і в палахах царських!

Стор. 55

Заняття 18. ВЧИМОСЯ ЗА ВСЕ ДЯКУВАТИ

Пс. 32:1

Співайте із радістю, праведні в Господі, бо щирим лицює хвала!

Пс. 102:22

Благословіть Господа, всі діла Його, на всіх місцях царювання Його! Благослови, душе моя, Господа!

Стор. 58

**Заняття 19. РІЗДВО ХРИСТОВЕ.
РАДІСНА ЗВІСТКА ДЛЯ ВСІХ**

Мт. 1: 18-25

Народження ж Ісуса Христа сталося так. Коли Його матір Марію заручено з Йосипом, то перш, ніж зійшлися вони,

виявилось, що вона має в утробі від Духа Святого. А Йосип, муж її, бувши праведний, і не бажавши ославити її, хотів тайкома відпустити її. Коли ж він те подумав, ось з'явивсь йому Ангол Господній у сні, промовляючи: Йосипе, сину Давидів, не бійся прийняти Марію, дружину свою, бо зачате в ній – то від Духа Святого. І вона вродить Сина, ти ж даси Йому ймення Ісус, бо спасе Він людей Своїх від їхніх гріхів. А все оце сталось, щоб збулось сказане пророком від Господа, який провіщає: Ось діва в утробі зачне, і Сина породить, і назвуть Йому Ймення Еммануїл, що в перекладі є: З нами Бог. Як прокинувся ж Йосип зі сну, то зробив, як звелів йому Ангол Господній, і прийняв він дружину свою. І не знав він її, аж Сина свого первородженого вона породила, а він дав Йому ймення Ісус.

Лк. 2: 1-20

І трапилося тими днями, – вийшов наказ царя Августа переписати всю землю. Цей перепис перший відбувся тоді, коли владу над Сирією мав Квіріній. І всі йшли записатися, кожен у місто своє. Пішов теж і Йосип із Галілеї, із міста Назарету, до Юдеї, до міста Давидового, що зветься Віфлеєм, бо походив із дому та з роду Давидового, щоб йому записатись із Марією, із ним зарученою, що була вагітна. І сталось, як були вони там, то настав їй день породити. І породила вона свого Первенця Сина, і Його сповила, і до ясел поклала Його, бо в заїзді місця не стало для них... А в тій стороні були пастухи, які пильнували на полі, і нічної пори вартували отару свою. Аж ось Ангол Господній з'явивсь коло них, і слава Господня осяяла їх. І вони перестрашились страхом великим... Та Ангол промовив до них: Не лякайтесь, бо я ось благовіщу вам радість велику, що станеться людям усім. Бо сьогодні в Давидовім місті народився для вас Спаситель, Який є Христос Господь. А ось вам ознака: Дитину сповиту ви знайдете, що в яслах лежатиме. І ось раптом з'явилася з Анголом сила велика небесного війська, що Бога хвалили й казали: Слава Богу на висоті, і на землі мир, у людях до-

бра воля! І сталося, коли Анголи відійшли від них в небо, пастухи зачали говорити один одному: Ходім до Віфлеєму й побачмо, що сталося там, про що сповістив нас Господь. І прийшли, поспішаючи, і знайшли там Марію та Йосипа, та Дитинку, що в яслах лежала. А побачивши, розповіли про все те, що про Цю Дитину було їм звіщено. І всі, хто почув, дивувались тому, що їм пастухи говорили... А Марія оці всі слова зберігала, розважаючи, у серці своїм. Пастухи ж повернулись, прославляючи й хвалячи Бога за все, що почули й побачили, так як їм було сказано.

Стор. 64

Заняття 21. БОЖА ТУРБОТА ПРО ЛЮДЕЙ

Лк. 15: 3-6

А Він їм розповів оцю притчу, говорячи: Котрий з вас чоловік, мавши сотню овець і загубивши одну з них, не покине в пустині тих дев'ятидесяти й дев'яти, та й не піде шукати загинулої, аж поки не знайде її? А знайшовши, кладе на рамена свої та радіє. І, прийшовши додому, скликає він друзів і сусідів, та й каже до них: Радійте зо мною, бо знайшов я вівцю свою тую загублену.

Стор. 67

Заняття 22. ЛЮБОВ ІСУСА ДО ДІТЕЙ

Мт. 18: 1-5

Підійшли до Ісуса тоді Його учні, питаючи: Хто найбільший у Царстві Небеснім? Він же дитину покликав, і поставив її серед них, та й сказав: Поправді кажу вам: коли не навернетесь, і не станете, як ті діти, – не ввійдете в Царство Небесне! Отже, хто впокориться, як дитина оця, той найбільший у Царстві Небеснім. І хто прийме таку дитину одну в Моє Імення, той приймає Мене.

Мт. 19:14

Ісус же сказав: Пустіть діток, і не бороніть їм приходити до Мене, бо Царство Небесне належить таким.

Стор. 69**Заняття 23. БАТЬКІВСЬКА ТУРБОТА ПРО ДІТЕЙ**

Лк. 8: 40-42; 49-56

А коли повернувся Ісус, то люди Його прийняли, бо всі чекали Його. Аж ось прийшов муж, Яр на ім'я, що був старшим синагоги. Він припав до Ісусових ніг, та й став благати Його завітати до дому його. Бо він мав одиначку дочку, років десь із дванадцять, – і вмирала вона. А коли Він ішов, народ тиснув Його...

...Як Він ще промовляв, приходить ось від старшини синагоги один та й говорить: Дочка твоя вмерла, – не турбуй же Вчителя! Ісус же, почувши, йому відповів: Не лякайся, тільки віруй, і буде спасена вона. Прийшовши ж до дому, не пустив Він нікого з Собою увійти, крім Петра, та Івана, та Якова, та батька дівчати, та матері. А всі плакали та голосили за нею... Він же промовив: Не плачте, не вмерла вона, але спить! І насміхалися з Нього, бо знали, що вмерла вона. А Він узяв за руку її та й скрикнув, говорячи: Дівчатко, вставай! І вернувся їй дух, і хвилі тієї вона ожила... І звелів дати їй їсти. І здивувались батьки її. А Він наказав їм нікому не розповідати, що сталося.

Стор. 72**Заняття 24. ТУРБОТА ПРО ДРУЗІВ**

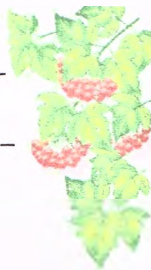
Пр. 17:17

Правдивий друг любить за всякого часу, в недовлі ж він робиться братом.

Стор. 75**Заняття 25. МУДРІСТЬ НЕ ДОВОДИТЬ ДО СВАРКИ**

Пр. 8: 11-14

...ліпша-бо мудрість за перли, і не рівняються їй всі клейноди! Я, мудрість, живу разом з розумом, і знаходжу пізнання розважне. Страх Господній – лихе все ненавидіти: я ненавиджу пиху та гордість, і дорогу лиху та лукаві уста! В мене рада й оглядність, я розум, і сила у мене.

Пр. 10: 1

Син мудрий – потіха для батька, а син нерозумний – то смуток для неньки його.

Стор. 78

Заняття 26. ВШАНУВАННЯ БАТЬКІВ – БОЖА НАСТАНОВА

Еф. 6: 1-4

Діти, слухайтеся своїх батьків у Господі, бо це справедливе! Шануй свого батька та матір – це перша заповідь з обітницею, щоб добре велося тобі, і щоб ти був на землі довголітній! А батьки, не дратуйте дітей своїх, а виховуйте їх в напаминанні й остереженні Божому!

Стор. 85

Заняття 28. ВИНАГОРОДА ЗА ПРАЦЮ

Пр. 6: 6-8

Іди до мурашки, лінюху, поглянь на дороги її й помудрій: нема в неї володаря, ані урядника, ані правителя; вона заготовлює літом свій хліб, збирає в жнива свою їжу.

Стор. 89

Заняття 29. ТЕМАТИЧНА ПРОГУЛЯНКА ДО ПАРКУ

Буття 1: 27

І Бог на Свій образ людину створив, на образ Божий її Він створив, як чоловіка та жінку створив їх.

Стор. 92

Заняття 30. БЛАГОВІЩЕННЯ ДІВІ МАРІЇ

Лк. 1: 26-38

А шостого місяця від Бога був посланий Ангол Гавриїл у галілейське місто, що йому на ім'я Назарет, до діви, що заручена з мужем була, на ім'я йому Йосип, із дому Давидового, а ім'я діві – Марія. І, ввійшовши до неї, промовив: Радій, благодатная, Господь із тобою! Ти благословенна між жонами! Вона ж затривожилась словом, та й стала роздумувати, що б то значило це привітання. А Ангол промовив

до неї: *Не бійся, Маріє, бо в Бога благодать ти знайшла! І ось ти в утробі зачнеш, і Сина породиш, і даси Йому ймення Ісус. Він же буде Великий, і Сином Всевишнього званий, і Господь Бог дасть Йому престола Його батька Давида. І повік царюватиме Він у домі Якова, і царюванню Його не буде кінця. А Марія озвалась до Ангола: Як же станеться це, коли мужа не знаю?.. І Ангол промовив у відповідь їй: Дух Святий злине на тебе, і Всевишнього сила обгорне тебе, через те то й Святе, що народиться, буде Син Божий! А ото твоя родичка Єлисавета – і вона зачала в своїй старості сина, і оце шостий місяць для неї, яку звуть неплідною. Бо для Бога нема неможливої жадної речі! А Марія промовила: Я ж Господня раба: нехай буде мені згідно з словом твоїм! І відійшов Ангол від неї.*

Стор. 94**Заняття 31. ЛЮБОВ, ТУРБОТА, МИЛОСЕРДЯ,
СПІВЧУТТЯ – РИСИ БОЖОГО ХАРАКТЕРУ**

Пс. 31:8

Я зроблю тебе мудрим, і буду навчати тебе у дорозі, якою ти будеш ходити, Я дам тобі раду, Моє око вважає на тебе.

Стор. 98**Заняття 32. РІЗНОБАРВНІСТЬ БОЖОГО ТВОРІННЯ**

Буття 9: 13-16

Я веселку Свою дав у хмарі, і стане вона за знака заповіту між Мною та між землею. І станеться, коли над землею Я хмару захмарю, то буде виднітися в хмарі веселка. І згадаю про Свого заповіта, що між Мною й між вами, і між кожною живою душею в кожному тілі. І більш не буде вода для потопу, щоб вигубляти кожне тіло. І буде веселка у хмарі, і побачу її, щоб пам'ятати про вічний заповіт між Богом і між кожною живою душею в кожному тілі, що воно на землі.

Стор. 101

Заняття 33. БЕЛИКДЕНЬ – СВЯТО ЖИТТЯ

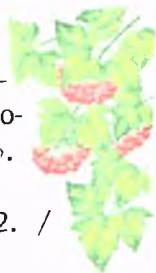
Мт. 28: 1-10

Як минула ж субота, на світанку дня першого в тижні, прийшла Марія Магдалина та інша Марія побачити гріб. І великий ось ставсь землетрус, бо зійшов із неба Ангол Господній, і, приступивши, відвалив від гробу каменя, та й сів на ньому. Його ж постать була, як та блискавка, а шати його були білі, як сніг. І від страху перед ним затряслася сторожа, та й стала, як мертва. А Ангол озвався й промовив жінкам: Не лякайтеся, бо я знаю, що Ісуса розп'ятого це ви шукаєте. Нема Його тут, бо воскрес, як сказав. Підійдіть, подивіться на місце, де знаходився Він. Ідіть же хутко, і скажіть Його учням, що воскрес Він із мертвих, і ото випереджує вас в Галілеї, – там Його ви побачите. Ось, вам я звістив! І пішли вони хутко від гробу, зі страхом і великою радістю, і побігли, щоб учнів Його сповістити. Аж ось перестрів їх Ісус і сказав: Радійте! Вони ж підійшли, обняли Його ноги і вклонились Йому до землі. Промовляє тоді їм Ісус: Не лякайтесь! Ідіть, повідомте братів Моїх, – нехай вони йдуть у Галілею, – там побачать Мене!

ЛІТЕРАТУРА:

1. Амонашвілі Ш. О. Без серця що зрозуміємо? / Ш. О. Амонашвілі. – Хмельницький, 2006.
2. Амонашвілі Ш. О. Істина школа / Ш. О. Амонашвілі. – К., 2005.
3. Біблія або книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту. – К. : Укр. Біблійне тов-во, 2002. – 1375 с.
4. Богуш А. М. Педагогічні нотатки та роздуми. / А. М. Богуш. – Запоріжжя, 2001.
5. Богуш А. М. Шлях до милосердя і любові. / А. М. Богуш. // Дошкільне виховання. – 2001. – № 2. – С. 3
6. Богуш А. М. Духовне виховання дітей у християнській педагогіці / А. М. Богуш. // Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції. «Виховання дітей дошкільного віку на християнських моральних цінностях» / За ред. д-ра пед. наук, проф. Жуковського В. М. – Острог : Видавництво НаУ «Острозька академія», 2009. – С. 3–9.
7. Богуш А. М., Сучок В. Є. Уроки духовності – дітям. / А. М. Богуш, В. Є. Сучок. – Одеса : Друк, 2007. – 198 с.
8. Гладких. Отечественная педагогическая культура как фактор укрепления духовно-нравственного здоровья семьи и детей // Дошкольное воспитание – 2006. – № 1.
9. Дитяча Біблія. – Інститут перекладу Біблії. – Стокгольм, 1990.
10. Заняття з духовно-морального виховання дошкільнят: Навчально-методичний посібник / Укладачі Скрипник В. В., Сучок В. Є. – Острог : Видавництво НаУ «Острозька академія», 2009. – 160 с.
11. Кримський С. Принципи духовності XXI століття / С. Кримський // Директор школи. – 2003. – Січень. – № 4 (244).

12. Коменский Я. А. Великая дидактика. / Я. А. Коменский. – М. : Изд. кн. магазина «Начальная школа». – 1893. – 308 с.

13. Сухомлинський В. О. Вибрані твори. – Т. 2. / В. О. Сухомлинський. – К., 1976.

14. Сухомлинський В. О. Вічна тополя: Казки, оповідання, етюди: для молод. шк. віку / В. О. Сухомлинський, упорядкув. О. В. Сухомлинської, заг. ред. і передм. Д. Чередниченка. – К. : Генеза, 2003. – 272 с.

15. Химич Н. Є. На засадах християнської моралі / Н. Є. Химич // Дошкільне виховання. – 2002. – № 6. – С. 14

16. Химич Н. Є. Вплив християнських моральних цінностей на виховання духовного потенціалу особистості дошкільника / Н. Є. Химич // Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції. Виховання дітей дошкільного віку на християнських моральних цінностях. / За ред. д-ра пед. наук, проф. Жуковського В. М. – Острог : Видавництво НаУ «Острозька академія», 2009. – С. 10–20.

Навчальне видання

**ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ
МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
ЗАСОБАМИ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЕТИКИ**

Сучок В. Є., Жуковський В. М.

Навчальний посібник

Усі посилання взяті з Біблії у перекладі Івана Огієнка

Головний редактор Ігор Пасічник

Літературний редактор Світлана Власова

Упорядник Віра Скрипник

Технічний редактор Роман Свинарчук

Комп'ютерна верстка Наталії Крушинської

Художнє оформлення обкладинки Катерини Олексійчук

Коректор Анатолій Білий

Формат 42х30/4. Ум. друк. арк. 8,02. Наклад 100 пр. Зам. № 30–15
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура «BloknotC»

Оригінал-макет виготовлено у видавництві
Національного університету «Острозька академія»,
Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 1 від 8 серпня 2000 року.

Видавець СПД Свинарчук Р. В.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 27 від 29 липня 2004 року.
Тел. (+38067) 771 28 70, e-mail: 35800@ukr.net.

